

ROMAN

№

8

Professor **O. Maddison.**
Tallinna tehnikumi ehitusteaduskonna
dekaan, pühitses 31. märtsil s. a. oma
50. a. sünnipäeva.

SP
75925

KIRJASTUS-OSAÜHISUS "ARENG"
TALLINN, 1929. A. VIII. AASTAKÄIK

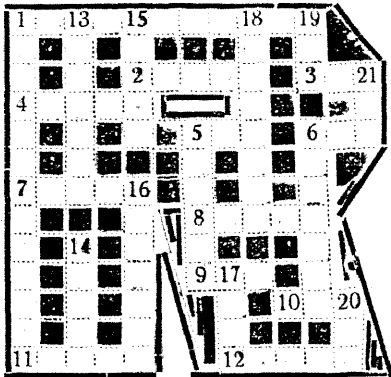
Mõistatus

Nr. 8 (170).

Kokkeseadnud **Er. Waademann.**

Wahelduseks ilmutame mõned mõistatused, ilma et määraksime nende lahendajatele ergutuseks tasu.

Lahendus ilmub „Romaan“ Nr. 10.

Sõnade tähendused:

Pahemalt paremale.

1. On igal suuremal koolil.
2. Ajamõõt.
3. Appihüüdesignaali.
4. Naisterahwa nimi.

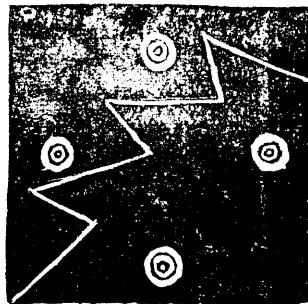
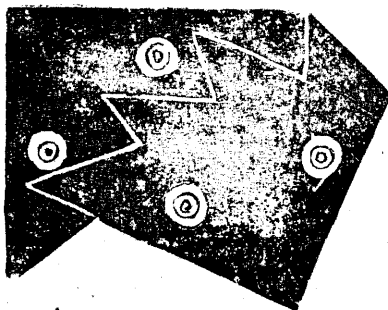
5. Pinnasõõt.
6. Linn.
7. Milline peab olem iga aus inimene.
8. Mitte ligidal.
9. Jaam eesti raudteel.
10. Ema wend.
11. Sõjawägi.
12. Tuntud keemikute tööriist.

Üialt alla.

1. On igal suuremal äril.
5. Tarwilik raadio wastuwõtus.
6. Linn Eestis.
13. Awantürist.
14. Muusikariist.
15. On iga laps wanematele.
16. Asub lõpus.
17. Osa päewast.
18. On igas raudteejaamas.
19. Kardetaw roomaja.
20. Ajanäitaja.
21. Tõduwahend.

Kindmõistatuse lahendus

Nr. 3 (163)

Õigold lahendusi saatsid:

Tallinnast: Gustaw Bëddy, Salme Feldt, Heinrich Feldt, Aleksander Gold, E. Hiedell, H. Johani, Egon K., Axel Kollist, Ewald Karp,

Peeter Karp, Oswald Lepp, Eduard Lepp, Albert Lepp, Martin Persman, Erich Rummo, W. Sihwer, J. Tartu, Erich Tartu, Endel Waademann, Leo Waademann, Hart. Weinberg, R. Weinberg, Hans

Romaan

Ilmub kaks korda kuus.

SISU: Zane Grey: Wiimse meheni. — W. Bergsöe: Wennad. — Balongahoiu. — S. G. Warren: Wõistleja. — M. J. Eisen: Leelo. — H. Middendorp: Kahe laterna wahel. — Hans Blunck: Poiss. — P. Grünfeldt: Kuhu. — Surmaingel. — Kurt Martin: Prokuröri tütar Tött ja nalja.

Nr. 8 (170)

Aprill 1929

VIII aastakäik.

Wiimse meheni.

Ameerika kirjniku Zane Grey romaan.

8

Berekkonna meesliikmed pidasid sel ööl asunduses kordamööda wahti. Ja uus päew hakkas foitma. Blaisdellilt tuli teade, et Blue, Fredericks, Gordon ja Colmer ta majas on, teel Jssbelite juure. See uudis näis wana Jssbeli noorendawat. Kuid ta waimustus ei kestnud kaua. Kord kannatamatu, kord pahatujuuline, sammus ta asunduses ringi, ja alati lehwisid ta pilgud kaugusse, mõnikord Blaisdelli asunduse poole, enamasti aga Grass Valley suunas.

Jeanile näis imelik, et Esther Jssbel ega mrs. Jacobs oma meestele korralikku matust ei nõudnud. Mõlemad lesed läksid, kedagi appi palumatta, aasale ja töötasid seal mitu tundi haudade kallal. Nad tegid hauakünkad, istutasid neile muru ja asetasiid sinna kive ümberingi. Võpuks piirasid nad hauad aedadega.

„Ma rakendan hobuse ja sõidan jälle koju,“ ütles mrs. Jacobs, kui omni tagasi tuli. „Mul on palju teha ja kawatseba. Arwatavasti lähen ema juure. Ta on wana ja röömustab, kui tulen.“

„Kui teaksin kohta, kuhu minna, ma ei kaaluks kaua,“ seletas Esther Jssbel kibedasti.

Gaston Jssbel kuulis seda märkust. Ta mõttis käed näo eest, oli ärritatud ja ühtlasi haawatud.

„See pole sinust sõbralik, Esther.“

Bunajuukseline naine peatas ta tooli ees ja waatas ta peale alla, kuna ta hallid filmad põlglikult wälkusid.

„Gaston Jssbel, kõik, mis mul sulle on ütelda, on järgmine,“ wastas ta mehehäälega: „Kui sina ja see Jorth üksteist wihkate, mispärast ei mõinud te meestena tegutseda? Te neetud tehhaslased oma weriste mõitlusega, kes kistate iga sugulase, iga sõbra oma tülidesse, et nad üksteist tapaksid. Arizonas tegutsewad mehed teisiti. . . Me kõik peame kannatama — me naised peame oma elu häwitada lastma — sest et sina oled tülis Jorthiga. Kui sa poolenistigi mees oleksid, ja läheksid ja tapaksid ise enese, selle asemel, et maha jätta leski ja waeheidlapsi!“

Jegi Jean tussatas ta põlguse piitsahoopide all. Gaston Jssbel oli surmuhawatu. Ta ei teadnud midagi wastata. Galastamatu tõde näis teda sügawasti wapustawat. Neglaselt lastis ta pea lonku, jäi liikumatult istuma, liigutaw ja traagiline kuju; ja ta ei liikunud enne, kui kiire kabjaplagin mitme ratsaniku lähenemisest teatas. Blaisdell ilmus walgel ratsul, hobueesel ohjepidi järele. Ja tema taga ratsutas salt mehi, kõik raskesti sõjariistus ja samuti hobueeslitest saadetud.

„Dulge maha ja astuge sisse,“ terwitas neid Jssbel. „Bill, waata asjade järele. On parem, kui jätate sadulad selga.“

Säärtsaabastes ratsanikud marsisid majja ja nende olek oli kooskõlas nende sihtidega. Jean tundis neid kõiki. Fredericks oli wäike

tehhaslane, kollaka näowärwiga ja kollaste, selgete kullisilmadega. Ta ema oli olnud Jäbel. Ka Gordon oli, kuigi kaugelt, Jeani perekonnaga sugulane. Ta sarnanes rohkem usinale kullataewajale kui jõukale weisefarjapidajale. Blue oli kõige filmapaiswam kaju külaliste hulgas ja samuti kõige kuulsam. Ta wälimus — wäike, kuiwetu, hallisilmaline mees, kellele combonaastad olid pitsati jätnud — wastas ta kuulsusele külmaerelise, ägedaloomulise tehhaslasena. Blue elulugu, nii palju kui see mängis Tohhases, oli tume ja sellest kõneldi harwa, kuna iga ebameeldiv tõlgitsemine oli osutunud hädaohtlikuks. Ta oli ainus salgast, kes ei kannud püski; kuid tal oli kaks rewolwrit; harjumus, mis on tihti leida tehhaslaste ja peaaegu mitte kunagi Arizona meeste juures.

Colmer, Ann Jäbeli peigmees, oli suguwõja noorem liige ja seisis Jeaniile wanaduses kõige lähemal. Ta kokkusaamine Annega awaldas Jeani peale sügawat mõju ja tekitas tas mõtte, mis oli teadmuselult tas kauemat aega liikunud. Ta õde armastas seda arizonlast, kes oli kõhnade näojoontega ja terawate filmadega, armastas teda südamesti; ja polnud waja terawat pilku leidmiseks, et Colmer ta armastust wastas. Nad olid noored. Neil seisis pikk elu ees. Jean leidis põlastama, et Colmer wõitlusse kisti. Jean uuris mõlemaid, kuidas nad teistest eemal juttu ajasid; ja ta nägi Anne käsi Colmeri rinnale tõuswat ja nägi õe tumedaid silmi, mis olid liikutatud, igatsewad, kartlikud, täis hirmunud küsimusi, mida ta huuled ei wäljendanud. Jean astus nende juure ja pani käewarre mõlemate õlgade ümber.

„Colmer, te peaksite Anne pärast sellest Forthide ja Jäbelite wõitlustest eemale hoidma,“ sohistas ta.

Colmer waatas talle haawatult otja. „Jäbel on Anne isa.“

Ann waatas Colmerile näkku. Rogu ta hing oli ta filmis, aga ta waikis. Ja Colmeri näojooned näitasid ta hinge waewa. NeeSte kirjutamatu seadus pidas teda wangis ja ta ei wõinud end wabastada, kuigi ta sel filmapilgul aimas, et see waletegu oli.

Jean ei teadnud midagi ütelda. Ta austas noore mehe otsust ja tundis suurt muret Anne pärast.

Gaston Jäbel käs kis külalisele liha ja jooki tuma. Kui naised olid täitnud ta soowi, wiisid nad lapsed kõrwalolewasse onni ja sulgesid ukse.

„Noh! Nüüd wõime süüa ja juttu ajada.“

„Gesitkätt tahtsid tulijad teada lähemaid ühisasju seniste sündmuste kohta. Kuigi Blais-

dell neile kõik oli jutustanud, mis ta teadis ja ise oli näinud, külmata Gaston Jäbelit küsimustega. Põkaldaselt ja raskelt kirjeldas ta wõitluse sündmuse oma isiklike muljete järele. Siis paluti Bill Jäbeli kõnelda, kuid sel oli wiimasel ajal halb tuju. Jeani walwusest hoolimata oli ta opanud enesele punast napsi muretseba. Nii pöördi Jeani poole, et see jutustaks, mis ta näinud ja teinud. Jean oli kawatsemud suud pidada, esiteks oma huwides ja teiseks sellepärast, et ta heameelega oma tegudest ei kõnelemud. Kui need waljud mehed teda aga tungiwalt palusid, ütles ta enesele, et mida hoolsamalt ta kirjeldas waenlase julmuse ja alatusi ja mida elawamalt ta kõneles oma oFAST wõitluse esimesel ööl, seda tugewamalt sidus ta neid sõpru Jäbelite asjaga. Nii kõneles ta terve tunni, algas kokkusaamisega tema ja Colteri wahel Rimil ja lõpetas Greawesile kallaletungiga. Ta kuulajad jälgisid pikka jutustust wäsimatu huwiga ja kui ta lõpetas, istusid nad laua kohale kummardanult, põnewalt ja hingetult.

„Ah! Siis sai mees lõpuks ometi, mis teenis,“ hüüdis Gordon.

Kõik mehed laua ümber tegid märkusi ja wiimane märkus Blue suust awaldas Jeani peale kõige sügawamat mõju.

„See oli imelik ja pörgulik meetod Greawesi tappa. Mis pärast seda tegite, pois.“

„Ma ütlesin ometi, et tahtsin karest hoiduda ja lootsin weel paar teist kinni piüüda.“

Blue noogutas oma kõhna, kullisarnase peaga ja waatas mõllemalt enese ette, nagu oleks ta Jeani julguses weendunud. Mõne sekundi järele algas ta uuesti:

„Edasi: kui waatleme jutte, mida Jean jutustas selle kohta, kuidas ta otsis warastatud loomi, siis on mul järgmiselt ütelda. Mul oli juba pikemat aega kahtlus, et keegi mees, kes elab siin orus, meie loomad ära ajab ja warastega kaupleb. Ja nüüd olen selles weendunud.“

See seletus ei äratanud wanas Jäbelis imestust, mida Jean oli oodanud.

„Te armate Greawesi wõi ühte ta sõpradest?“

„Ei. Neil polnud midagi tegemist loomadega. Mina olen arwamisel, et keegi n. n. au mees meie külas omale kelmitükke lubab.“

Blue oli rohkem tequinimene kui sõnade tegija ja ta märkus, see tugew märkus inimese poolt, kelle usaldatavust ja terawat pilku igaüks tundis, awaldas juuresolijate peale sügawat mõju. Kuid Jeani üllatuses ei sattunud ta isa wihatuju. See oli Blaisdell, kes wihastas ja kiruma hakkas. Ka Bill Jäbel oli ime-

litult ükskõitne selle uue elemendi vastu wargusküsimuses.

„Ja kui mu umbusaldus õige on, siis muu-
tub asi ühes asjas — me ei wõi kõiki war-
gusi Jorthi peale weeretada,“ lõpetas Blue.

„Lollus,“ seletas Gaston Jšbel karedasti.
„Juba aastaid warastawad Jorth ja ta salk-
kond orus. Ja nad tulewad ära häwitada!“

„Arwan, Jšbel, et meie parem meeleolu
tuleb, kui awalikult kõneleme,“ wastas Blue
jahedalt. „Olen siin, et Jšbelite poole hoida.
Ja te teate, mis see tähendab. Kuid ma pole
siin, et Jorthi vastu wõidelda, sest et ta wõib
olla on weisewaras. Teistel on ehk omad
põhjused, minu põhjus on: Te aitajite mind
kord Tehhases, kui wajasin sõpra; nüüd mat-
san oma wõla. Jorth on teie waenlane ja ta
on ka minu oma.“

Gaston Jšbel alistus sellele ultimaatumile,
maewalt wähem tabatult kui enne, kui Esther
Jšbel teda oli süüdistanud. Ta hull ja haig-
lane wihawaen Jorthi vastu oli enese ta sü-
dameesse sõõnud, et seal walitseja parasiidina,
kes toidab ennaft ohwri wereft. Blue teras-
hää, ta külmad, hallid filmad andsid ära
mehe erapooletu aususe kui ka ta weendumuste
truuduse. Wanale Jšbelile tehti uuesti selgeks,
kuigi teisel wiisil, et tema waenu tõttu teised
inimesed kannatawad, wõib olla isegi surema
peamad. Ja wana asuniku hing ise näis mäs-
sawat ta loomu pimedate, hullude, elementaar-
sete jõudude vastu. Nii näis see wähemalt
Jeanile, kes nägi isast läbi alatasa kaswawas
armastuses, alatasa kaswawas kaastundes. Oli
see ehk juba hilja? Gaston Jšbel ei wõinud
enam tagasi pöörda!

„Ah,“ ütles Blaisdell jämedalt, „asume
asja juure. . . . Olen selle poolt, et Blue
saaks walitud meie esimeheks ja et me kõik
teeme, mis ta kärib.“

Gaston Jšbel oli waliku vastu ja pani
seda isegi weidi pahaks; ta kawatses ise Jš-
belite salka juhtida.

„Hea. Ütelge siis meie, mis peame tege-
ma?“ wastas Blaisdell.

„Me ratsutame Jorthile järele — ja tapa-
me ta ühel wõi teisel wiisil — tapame ta. . .
Sellega on kogu see wõitlus lõpetatud.“

Mis sündis wana Jšbeli peajuus? Ta
kuulajad raputasid pead.

„Ei,“ kinnitas Blaisdell. „Jorthi surm on
teie soowide ots, Jšbel, kuid ta ei lõpeta
wõitlust. Me oleme juba liig kaugele läinud.
Kui jälgime Jorthi teed, siis peame selle rööw-
lisalga häwitama wõi kuni wiimase meheni
kohale jääma.“

„Jah, Jumala pärast!“ hüüdis Fredericks.

„Joome selle peale!“ ütles Blue.

Imelikul wiisil pöörasid kõik selle Tehhase
rewolwifangelase poole; loomusunnikiselt tund-
sid nad temas ära oma peaju ja südamet,
mis tegi teda selle salga kohaseks juhiks. Blue
oli kõik kaotada ja ei olnud midagi wõita.
Kuid ta iseloom ei lubanud talle tulewiku
wõimalikke wõite otsida ja wõlga kustutamata
jätta. Kõik jõid ta terwiseks, isegi Jean, kes
wihkas alkoholi. Ja see joomine näis nõupi-
damiise haripunkt ja lõpetus olewat. Asuti
kohe teelemineku ettevalmistustele.

Jean wajas ainult wähe aega oma tarmi-
tusteks. Ta warustuseks oli hobune, tekk, selg-
kott liha ja leiwaga, pudel ja tuleriist nii palju
moonaga kui ta kanda jaksas. Ta kandis nahk-
set ülifonda, gamasse ja mofassine. Ratsani-
tud olid peagi teewalmis. Jean katkus mitte
pealt waadata, kuidas Bill Jšbel lastega Ju-
malaga jättis; kuid ta ei wõinud sellest hoiduda.
Kui imelikult wäikesed selle jumalagajātu tähen-
duft näisid mõistwat! Wiimase filmatilguni olid
nad tõsised ja kahwatud, siis langesid nad kottu
ja hakkasid nutma. Kas tundsid nad, et nende
isa enam ialgi tagasi ei tule?

Jeani haaras see süinge, saatuslik eelaimdus;
ja Bill Jšbeli kramplikud näojooned näitasid,
et ka tema sellest aindusest oli haaratud. Jean
ei waadanud, kuidas Bill naisega jumalaga jät-
tis; kuid ta kuulis seda. Wana Gaston Jšbel
unustas lastega rääkida wõi ta ei saanud sel-
lega hakkama. Ta ei waadanud neile isegi otša.
Ja ta jumalagajätt Annaga oli nagu ratsutaks
ta ainult üheks päewaks külla. Jean nägi õe
filmis naise armastust, naise aindust, naise
muret. Ta ei wõinud sellest lahti saada.

„Oh, Jean, oh, wend!“ sosistas Ann teda
kaiutatades. „See on hirmus! Ülekohus! Üleko-
hus! Ülekohus! . . . Ela hästi! . . . Ja
kui peab olema, et inimesed surewad — siis
hoolitse, et tapad Jorthid! Ela hästi!“

Isegi waites ja õrnas Annes kõneles wi-
masel minutil Jšbelite weri. Jean surus kah-
watu Colmeri Anne kaisju; siis ruttas ta ho-
buse juure. See kogu külmanawereline häwita-
mine oli maewalt kantaw. Siin walitjes ar-
mastus. Mis jäi järele?

Colmer oli wiimane, kes majast tuli. Ta
ei läinud wälja firgelt, ta ei astunud nagu
inimene, kelle filmad on selged. Ja kui waiti-
wad, tufased mehed hobustele istusid, ilmnes
Bill Jšbeli wanem laps, pois, uksele. Ta wäike
kogu näis olewat tunnetest liigutatud, mis pol-
nud mure ega meeleheide. Tanagu oli Jšbeli nägu.

„Jsa — tapa nad kõik!“ hüüdis ta firega,
mis kõlas weidralt lapsehuust.

Nii oli mürk isalt pojale üle läinud.

l'heffas peatükk.

Pool kilomeetrit Jšbeli asundusest eemal jõuti blokkimajani, milles elas Gvarts, selle pois'i isa, kes oli Bernardinoga lambaid hoidnud.

Gaston Jšbel laskis peatada. Gvarts ja ta poeg ilmusid nii ruttu, et igauks oli weendunud, et nad olid walwel olnud.

„Kuidas läheb, Jafel“ ütles Jšbel. „Tahan Teiega sõnake kõnelda, nelja filma all.“

„Kindlasti, peremees, tulge maha ja astuge sisse.“

Jšbel wiis ta kõrwale ja kõneles temaga nii rõhutatult, et Jean mõistatas liigutustest sõnade mõtte: Ta isa seletas Gvartsile, et ta ei tarmitse oja wõtta Jšbelite ja Jorthide sõjast. Gvarts oli kuu aega töötanud Jšbelitele ja ta truidus säras ta karedatest näojoontest, kuna ta Jšbelile jonnakalt wastu waidles. Wana mees tõstis häält:

„Ei, ütlen ma teile! Ja sellega on asi otustatud.“

Nad pöörasid hobuste juure tagasi ja enne kui sadulasse istusid, waatas Jšbel noorele Gvartsile süngelt otja, nagu oleks talle midagi meele tulnud.

„Oled sa Bernardino maha matnud, po-jake?“

„Jaa ja mina olime eile seal,“ wastas pois'; „õnn, et rõõmlid tagasi ei tulnud.“

„Kuidas on lugu lammastega?“

„Jätšin nad sinna. Tahtsin jääda, kuid üksi oli mul hirm. . . Lammastel on seal hea. Palju wett ja wähe rohku. Ja sel ajal on wähe rõõmloomi.“

„Hoolitsege karja eest, Jafe,“ wastas Jšbel. „Ja kui ma juhustlikult tagasi ei peaks tulema, kuuluvad lambad Teile. . . Mul oleks hea meel, kui Teile pois' külasse ratjutaks. Mitte meiega, et teda igauks näeb, waid weidi hiljem. Me oleme Abel Meekeri juures.“

Jälle oli Jeanil ebanugaw tunne, et ta isa oma inimestele mingisugust mõtet, mingisugust kawa warjas. Kui ratsanikud liikuma hakkasid, ratjutas Jean isa kõrwale ja küsis talt, miks ta noort Gvartsi Grafs Vallegasse saata tahab. Ja wana mees wastas, et pois', kes wõib hädaohutatult külas ringi joosta, wõib wäga kasulik olla teatama, mis sünnib Greavesi poes, kus kahtlemata Jorthi falkfond koos istub. See kõit näis üsna mõistlik olewat ja nii surus Jean wastuwäited alla, mis ta algul tahtis teha.

Drutanaw oli tähi. Kui ratsanikud kilomeetri wõrra omnide rühmast mööda tulid, mis seisid küla serwal, nägi Jeani kiir film kartlike inimesi, kes neid näha tahtsid, ilma et neid oleks nähtud. Kahtlemata oli fogu ümb-

ruskond hirmul ja äremuses. Arwatawasti awaldas see sünge, tihe ratsanikkude falk nende peale sama mõju kui hiljuti Jeani peale Jorthi mehed. Nad ratjutasid ühtlases traawis, mis ei awaldanud äremust ega ruttu. Kuid iga läänlase film oleks näinud selle falkfonna erilist iseloomu, nagu oleks ratsanikkude kawatjus olnud selgelt nähtaw ese.

Warsti jõudsid nad küla lõpule. Siin oodati nende tulekut, millest wist teatatud. Jean nägi mehi, naisi, lapsi majanurkadel ja poolawatuid uste wahel. Kui nad edasi sõitsid, märkas ta tumedaid meestefogusid, kes jooksid küllatana-waid mööda, läbi puu- ja juurewiljaaedade, põhjapoolse, küla keskuse poole. Olid need Jorthide sõbrad, kes teatama tõttasid Jšbelite tulekut? Jean märkas, et ta isa ei olnud öieti hinnanud wiisi, kuidas naabrid Jorthi ja ta falka hindasid. Arwatawasti leibus hull asunikke, kes olid rohkem humitatud lambakaswatamisest kui weisepidamisest ja järelikult täitfa ausalt Jorthi poole hoidsid. Mõnedel olid wist küll teisedki hurwid, mis olid sama awameelsed, kuid mitte sama ausad.

Gaston Jšbel wiis oma rongi üle Grafs Valley laia maantee, mille ääres seisis Abel Meekeri blokkimaja. Ka Meekeri ukse ja akende taga ilmutas ennast sama uudishimu. Jšbeli hüüde peale awanes aga üks ja tüse tumedanahaline mees astus wälja. Ta kandis püssi.

„Hallo, Gafsi“ ütles ta. „Mis on Teil head jutustada?“

„Ho Abel, ei midagi head, ainult paha. Jean Teid paluma oma maja minu hoolde usaldada.“

„Seameelega Saadan omad inimesed Jimi juure. Ja kui mind tarwitada wõite, teen kaasa, Jšbel.“

„Tänan, Abel, kuid ma ei taha rohkem sugulasi ja sõpru sellesse asjasse segada.“

„Ho, kuidas tahate. Kuid mul oleks hinna kaaja teha. Mu wend Ted lasti eile bösel maha.“

„Ted! Surmud?“

„Me jeda ei mõista,“ seletas Meeker. „Jim ja Jeff Campbell ütlewad, et Ted eile bösel Greavesi poodi läks. Greaves oli alati lahke Teid wastu, aga Greavesi polnud seal —“

„Muidugi mitte,“ katkestas teda Jšbel sünge naeratusega, „ja ta ei ilmu ka enam.“

Meeker noogutas aeglases mõistmises ja wari libises tal üle näo.

„Ükskõik, Jorthid purjutasid ja tegid Tediga tüli — mingisugune wana jonn lammaste pära-st — ja keegi laskis ta maha. Campbell üt-leb, et nad Teid tagauksest wälja wiskasid ja ta olla weendunud, et Ted surmud ei ole.“

„Kurb, kurb, Abel, et Teie perekond selle loo all pidi kannatama Tahan loota, et Teid pole raskesti haavatud. . . . Ja Teie ja Jim jääte igatahes sellest mõtlusest eemale.“

„Plus, Jäbel Kuid tahan Teile midagi ütelda. Kui see maen kaua kestab, mõtab sellest fogu neetud Tonto osa, ühel või teisel pool.“

„Targasti öeldud, Abel,“ heitis Blaisdell wahale. „Ja sellepärast siin olemegi, et asja-käiku kiirendada.“

„Kuulen, et olete Daggsti kätte saanud,“ so-
sistas Meeker, kuna ta igale poole ringi wahtis.

„Dige, ta sattus Jeani 44-lise ette.“

„Ja kus on Guy Jäbel?“

„Surmud ja maha maetud,“ wastas wana-
mees. „Kuid ma oleksin Teile tänulik, kui müüd
omad inimesed minema saadate ja meile oma
maja jätate. On Teil heinu hobustele?“

„Kindlasti. Pool küüni. Tulge siisje.“

„Me ootame, kuni teie olete läinud.“

Kuni Meeker minema läks, istusid Jäbeli
mehed sadulates, waadates ümberringi, ja kõ-
nelesid tasase häälega. Nende tulekut oli ooda-
tud ja wäite linnae ärkas äratundmisele, et
werine mõtlus ees oli. Meekeri majast kostu-
sid ebaselged naiste hääled ja tihre lahkumise
müra.

Saia maantee teisele poole olid igalpool
uudishimulikud inimesed wälja ilmunud; mõned
peifsid endid, teised jalutasid ringi, aiaft aiani,
seifsid sofiistades wäikese rühmadena. Täna-
päewal seifis Greavesi kindlustaoline kivi-
maja. Madal, lame, isoleeritud, oli ta tume-
date, filmataoliste akendega ahwardaw ja
öudne näha. Jean nägi uksele mõnda fogu il-
muwat, ofalt mustalt rietatud, ofalt särgetäis-
tes, ja täna-awat mööda alla waatawat.

„Arwan, meie ja nende poiste wahel on tub-
listi wiisjada head hobusefamnu,“ ütles Blais-
dell.

Reegi ei wastanud selle nalja peale. Gas-
ton Jäbeli filmad tõmbusid ta kortfulises näos
piluks ja ta hoidis neid wahetpidamata Gre-
aves'i poel. Ka Blue tegi sünge näo. Kofku-
wõtkult oli asunikude ülewalpidamine, Jorthi
meeste walwus ja Jäbelite ja nende kaaslaste
tumm, öudne müür Jeanile selgetks ahwarduse
sümbooliks, mis lühikese aja jooksul pidi muu-
tuma hirmjaks tõsi-asjaks.

Meekeri hüüde peale, kes seifis oma maja
tagauffel, ratsutas Gaston Jäbel öue ja teifed
järgnesid talle.

„Üks hoolitsegu hobuste eest,“ käskis Jäbel
sadulast ronides ja püssi haarates. „Laske nad
seifawad sadulates, wähemalt seni kui näeme,
mis sünnib.“

Jean ja Bill Jäbel wiifid hobused öue.

Kuni nad neid jootsid ja toitfid, oli Jeanil
mulje, nagu tahaks Bill rääkida, talle midagi
usaldada, enesest mingijugust koormat maha ra-
putada. See isääralik ülespidamine oli Billi
juures ennaft juba waremini ilmutanud, kui ta
täitfa kaine oli; kuid ta polnud iialgi midagi
harufordset ütelnud või teinud. Seeford oleks
ta ehk oma ärewusele woli amud, kui mitte
Colmer mõlemaid ei oleks seganud.

„Boifid, mana käfib kolmest küljest Gre-
aves'i poe juure hiilida ja wäljaspoole laske-
kaugust jääda, kuni oleme hea kaitse leidnud,
ja siis lähemale roomata ja igauhte Jorthi
salgast maha lasta, kes end näitab.“

Bill Jäbel läks Colmerile wastamata mi-
nema.

„See ei näi mulle olemat meelitaw,“ üt-
les Jean mõtlewalt. „Jorthil on siin palju
jõpru. Meid wõidakse tabada.“

„Ma protesteerin, kuid mana käskis mul
juud pidada. Ta ei kannata wasturääkimist.
See on tõepoolest naljatav. Kuid pole ime.“

„Ehk mõistab ta asja kõige paremini. Ütles
ta, mis tema ja teifed teha tahawad?“

„Ei. Blue päris seda kuid jai sama was-
tufe kui minagi.“

„Näeb wälja, et ta tahab meid mõtlusest
eemale hoida. Ehk aga. . . . Wana pole narr.
Dodake siin, Colmer, kuni ma filmist kaon. Ma
teen ringi ja hiilin Greaves'i poele wõimalikult
lähedale. Te lähete paremalt poolt. Ja peitke
enb hästi.“

Sellega kadus Jean, sammus küüni juure,
läbi puuwilja aia awarale maa-alale ja ronis
siis küla põhjapoolses osas üle aia. Warsti
jõudis ta küünide juure, mida kasutas kaitfena,
kuni jõudis täna-awale. See koht oli umbes wee-
rand kilomeetrit Greaves'i poest eemal, just
teekäanu taga. Jean ei näinud inimhingegi.
Täna-aw, põllud, öued, majade tagaküljed, kõik
näifid olemat tühjled. Rattuhhk oli tunginud
Grafs Valley rahulikkude ellu. Pikk ring wiis
Jeani kuristiku serwale, kus tihe noormets lu-
bas talle soodsat peidupaika Greaves'i poe taga.
Siit nägi ta kivi-
maja tagakülge, kuid arwata-
wasti oli kaugus püssikuulile liig suur. Tema
ees, kuni poeni, seifis küla-aas. Poie efitküljelt
läks täna-aw mööda. Jean ei wõinud oma pei-
dupaigast näha Meekeri maja ja see tegi teda
rahutuks. Rahulolematu oma asukohaga, uuris
ta ümbruskonda lootuses, et leiab parema. Ja
ta leidiski, mida otfis. Ta tegi juure kaare pa-
remale, kuni Greaves'i küün oli tema ja pea-
afna wahel, tõttas siis julgesti lähedale ja jõu-
dis mõne hüppega wana wantrini, mille taha
end peitis. Ta ei wõinud küll Greaves'i maja
üft ega akent näha, kuid kui mõni Jorthi ini-

mestest tagaühesel wälja astus, oli ta tema pääsi ulatuses. Jean riskeeris pahemalt või paremalt poolt lastud saada.

Nii teraw ja harjunud oli film, et warsti nägi noort Colmeri, kes mõni sada meetrit pahemat kätt läbi puude libises. Kõik ta katsed Willi näha jäid asjatuks. Ja see näis Jeanile imelik, sest paremat kätt oli mitu head kohta, kust Will oleks wõinud walwata Greaves'i poe esi- ja läänekülge.

Colmer kadus puude warju ja Jean näis olemat üksi, et waadelda tühja, waitiwat küla. Seistes niivõisi walwel, oli tal tunne, et aeg waewaliselt edasi läheb; kuid warjub, mida päite heitis, näitasid talle, et sekundid kiiresti möödusid, üksteist, kui ärew ta meeleolu oligi, üksteist, et need sekundid näisid tundideks wentawat.

Ülki kostis Jeani kõrwu pääsipaugu wärisew kõla. Ta tujatas ja ajas enese sirgu. Paut tuli maja esiküljelt. Järgnesid rasked, kumisewad rewolwripaugud. Jean luges kolm, teised olid liig tihedad, et eraldatud saada. Kõlas üksik, kare hüüe, imelikult lõikawalt ja rõõmsalt. Teised hüüded, mitte nii metsikud ja imelikud, lämmatasid esimese. Siis langes sügaw waitus poele ja platšile.

Jean oli kaljukindel, et mõned Jorthi salga liikmed wälja ilnuwad. Ta katsus wärinast jagu saada, mille temas olid tekitanud äkilised paugud ja see paljuütlem hüüe. Reegi ei tulnud wälja. Ükski hääl ei piutunud Jeanile kõrwa. Nüüd muutus põnewus wäljakannatamatuks. Mitte, et ta oodata ei wõinud, kuni waenlane end näitas; aga ta tahtis teada, mis oli sündinud. Jga silmapilk, mis ta siin wahil seisis, filmad nagu kullil, käd terastõwasti ümber püüsi, suurendas ainult hirmat, sünget teadmist, et oli olnud katastroof. Pääsipaut, millele järgnesid rewolwripaugud! Mis tähendas see? Rewolwripaugud mitmesuguste laengutega, tahtlemate mitme isiku poolt lastud! Mis tähendas see? Ja mitte nii palju paugud, waid läbilõikaw kisa oli Jeani kaswawa hirmu põhjuseks. Kogu ta tarkus ja julgus ei aidanud, et maha suruda õnnetuse tunnet. Ja lõpuks andis ta järele, lahtus wahipostilt, jooksis nagu hirm üle lageda koha, läbi maja õue ja mööda kuriistiku serwa tänavale. Siis käskis ettewaatus teda peatuda. Ühtki elawat olemust polnud näha. Ta hakkas jooksuma, jõudis warsti Meekeri maja aia taha, astus sisse ja ruttas maja poole.

Colmer seisis õues, raskelt hingates, ta näos töötasid musklid ja tema ees kilitasid mõned mehed lastewalmis pääsibedega. Tänav näis lage, kui Jean sinna lühida pilgu heitis. Blue istus ukse läwel ja süütas paberossi. Siis tuli wana

Blaisdell maja uksele. Jean polnud weel iialgi jarnast nägu nätnud.

"Jean — waadake — seal tänaval," ütles ta murtud hääl ja ta suur käsi näitas wärisedes Greaves'i poe poole.

Nagu wälk lendasid Jeani pilgud üle tänawa — ifka edasi — ifka edasi — kuni nad peatusid' et leida mehe lamawat keha kesk tänavat. Mees kaunis suure pikkusega, kääwarred särkikäistes laiati sirutatud, walgejuukfeline pea tolmus — surmud. Jeani äratundmine oli sama kiire kui ta pill See oli tema isa. Nad olid ta tapnud. Jorthid. See oli sündinud. Ta isa surma aimdus oli õige. Ja siis, selle kiiresti mööduwa mõtte järele tuli tühjuse tunne, jah, mõneks sekundiks isegi unustuse tunne, mis lõppes südahtwapustawa waluga. Seda walu oli Jean ainult ema surma puhul tunnud. See mööduus ja külma piina asemele astus kuuma, metsiku were sünd.

"Kes on seda teinud?" sojistas Jean.

"Jorth!" wastas Blaisdell karedalt. "Me ei wõinud teha kinni pidada, poeg. . . Me ei wõinud. Ta oli nagu lõwi. . . Ja ta wiskas oma elu lihtsalt minema. Oh, just sellepärast on see nii hirmus. Muidugi, me tulime siia, et kätte maksta ja neid wälja kutsuda. Kuid mitte nii. . . Jumala pärast, see oli tapmine — tapmine — mõrtsukatöö!"

Jeani tummad huuled wormisid kergelt mõistetawa küsimuse.

"Jutustage talle see lugu, Blue," jatkas Blaisdell ja astus majja tagasi.

"Jstuge, Jean, ja ärge mõtke asja liig raskelt," ütles Blue rahulikult. "Te teate, me kõik arwestasime sellega, et selle awantiüri juures ühel wõi teisel wiisil kuulijst wõime tabatud saada. Ja see ei tähenda palju, kuidas kuul tuleb. Meile ei tohiks muu muret teha, kui et wõimalikult ruttu ja kindlasti selle salga teise ilma jaadame — just nii, nagu juhtus Teie isale."

Jean istus maha ja pühtis oma niisket nägu.

"Jean, Teie isal oli kawatus Jorthiga arweid lõpetada ja meid kõiki päästa," algas Blue, suitsupilwe õhku puhudes. "Kuid ta kawatus oli hiljaks jäänud. Mastate eest — ehk isegi mitte nii kaua aja eest — kui ta siis Jorthi wälja oleks kutsunud, mees mehe wastu, siis poleks kunagi tulnud Jorthide ja Jäbelite sõda. Gaston Jäbeli südametunnistus ärkas liig hilja. Nii näen ma asja."

"Kiiresti! Jutustage, kuidas see juhtus."

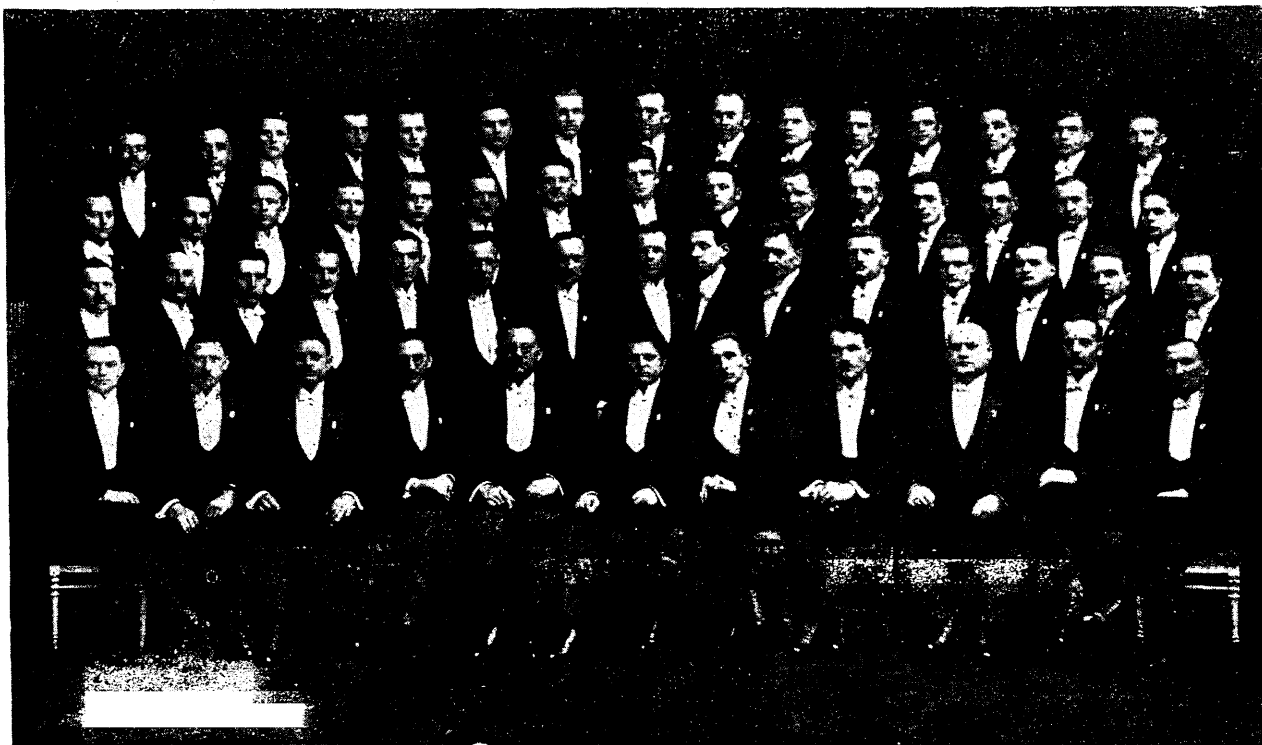
"Noh, wähe aega peale Teie araminekut nägin Teie isa paberil kirjutatawat, mille ta oli rebinud ühest Meekeri piiblist, nagu näete. See

näis mulle naljakas Ja Blaisdell pilgutab mulle filmi. Et kestnud kaua ja siis tuli noor Gvarts. Wana kutsus ta enese juure, wiis ta kõrwale ja hakkas temaga rääkima. Siis näen, kuidas ta poisile midagi pihku surub; hiljem mõtlesin, et see oli wiist leht piiblist. Mina ja Blaisdell katsufime temalt teada saada, mis see kõik tähendab. Kuid ei saanud sõnagi wastuseks. Ma walwan edasi ja näen, kuidas noor Gvarts tüki aja pärast tagaüfsest wälja lipsab. Umbes pool tundi hiljem näen poisifsest üle tänawa jooksmat ja Greaves'i poodi kadumat. . . Seal

umbes saja sammu kauguseni. Siis jäi ta seisma. Ta kandis pikka kuube ja laia, musta tübarat ja seisib nagu sammast.

"Mis, kuradi pärast!" karjub Blaisdell ja ärkab nagu unest.

Meie teised waatafime aimult. Olin Teie isa sel filmapilgul üsna unustanud. Me kõik olime ta unustanud. Kuid ta tuli meile peagi meele, kui nägime teda wälja minemat. Igauhel oli äkki kuri aimdus. Ma hüüdsin talle järele. Blaisdell palus teda tagasi pöördä. Kõik poisid teadsid midagi ütelda, asjatult Siis hakkafin

Tshchho-Slowakkia meeskoor „Križkowsky“ Praahast. Esineb 21. ja 28. aprillil „Estonia“ kontsertsaalis kontsertidega. On üks paremaid meeskoore Euroopas.

selgus mulle äkki kogu asi. Wana oli saatnud kirjakeste Jorthile; ta tulgu wälja ja astugu talle pale pale wastu, mees mehe wastul. . . Jah, nagu oleksin ma sõna sõnalt lugenud, mis Teie isa oli kirjutanud. Kuid ma ei ütelnud midagi Blaisdellile. Ma aimult kuulatafin.

Blue wentas wiimaseid sõnu, nagu naudiks ta oma terawmõttelise kaalumise mälestust. Naeratus libises üle ta kitsaste huulte. Ta tõmbas paberossi ja puhus suitsupilwe õhku. Siis, üsna äkki, muutus ta olek. Ta tegi ägeda liigutuse — ägeda ja wäljendusriikka. Ja nüüd järgnesid kiired sõnad:

„Kolonel Lee Jorth tuli poest tänawale —

teda kiruma ja ütlesin talle, et on selge nagu päew, et ma Jorthi auwaks meheks ei pea. Haisfin sarnaseid asju. Teadsin, et Jorthil on rewolwriga lastmisel oma kniff. Ma pole asjatult olnud rewolwrikangelane.

Teie isal polnud püssi ja ta kandis rewolwrit puusjal. Astus üle tänawa nagu hüglane. Jäka kiiremini ja kiiremini, pea kõrgel õhus. Oli ilus teda näha. Kuid mul oli halb tundmus. Kuulsin Blaisdelli hoigawat ja Fredericks urises wandeid enese ette. . . Kui teie wana seisma jäi — usun, umbes wiiskümmend sammud Jorthist eemal — hakkas meil kõigil külm. Kuulsin teie isa häält — siis Jorthi häält.

Tallinna tehnikumi ehitusteaduskonna dekaan, riikliku katsekoja direktor, konsultant ja inseneride nõukogu liige teedeministeeriumis, professor **O. Maddison** pühitses 31. märtsil s. a. oma 50. aastast sünnipäewa.

Õitawad nagu noad. Oli kuulda waen, mida nad tundsid üksteise vastu."

Blue oli weidi häälest ära. Ta hääle hakkas aegamööda ta tundeid ilmutama. Ta külmawereisuse all ilmutas end uus inimene.

"Arwan, Teie wana ja Jorth haarasid ühel ajal revolwrid, — sama mäng. Kuid kui nad revolwrid haarasid, paugutas keegi poest püssi. Pidi olema 45, 70-line. Raske riist. Kuul tabas Teie isa kaunis sügawalt, umbes keskkoht. Ta langes põlwili ja hakkas metsikult paugutama — nii metsikult, et kuul ei tabanud. Siis hakkas ta kõituma — ja Jorth jooksis tosin sammule lähemale, kiirelt tuld andes, kuni Teie isa ettepoole langes. . . . Jorth tuli üsna lähedale, kumardas ta üle, ajas end siis püsti ja kijendas nagu rõõwel. . . . Ja läks siis tagurpidi tagasi — waatas ühtelugu ringi — läks poe juure tagasi ja kadus uksest sisse."

Blue hääle wakis. Jean näis äkki olemat wabanenud wägewa magneedi wõimusest, mis lastis teda nüüd langeda tummadesse, pöörata watesse sügawustesse. Blue kõhn nagu kadus uttu. Siis pani Jean pea katesse, istus seal,

kuna ta mustlid tafa wärisefid. Blaisbell pani sõbralikult oma hiiglakäie ta õlale.

"Pea püsti, poegi" ütles ta ja ta hääle kõlas selgelt ja täieliselt. "See pole muud, kui mis Teie isa ootas — ja mida me kõik arwama oleksime pidanud. . . . Kuid Te juba enne wana Jorthi tappa tahtsite — mõtelge, kui kindlalt Teie ta nüüd tapate."

"Blaisbell on rääkinud," ütles Blue, külm kõla oli ta hääles. "Lee Jorth ei ela enam hommeli"

See appelleerimine Jeani ürgpäranduse, indaanlaste poole, polnud asjatu. Kuid ka nüüd, mil temas tume wool kerkis, oli tal piinaw teadmine, kui julm see imelik saatus oli. Ellen Jorthi nagu kadus ta pilgu sügawustesse, kahwatu, udune nagu mööduma waimu nagu.

"Blue," ütles Blaisbell, "tahame tuua Isabeli furnukeha, nii pea kui seda juleta wõime, ja ta maha matta. Arwan, et see pärast öötulekut wõimalik on."

"Kindlasti," wastas Blue. "Tehke seda oma wahel maha. Pean järele mõtlema. Mulle tuli midagi meele."

Wäitese revolwritangelase ilme, sõnad ja liigutused hakkasid Jeani huvitama. Blue'l oli tõepoolest midagi mõttes; ja see midagi tähendas õnnetust meestele neljamurgelises kiviinajas tänawa ääres. Ta sammus õues edasi ja astus majja, et ilka kiiremini ühest murgast teise jalutada, kuni ta äkki seisatas ja parema käe imelikult metsiku liigutusega üles tõstis.

"Jean, kutsuge inimesed sisse," ütles ta karadalt.

Kõik tulid järgimööda tuppa, sünged ja tummad, ootusriffad näod wäitese tehhaslase poole pööratud. Ta walitsew wõim oli filmatorkaw.

"Gordon, Te asute ukse juure ja peate silmad lahti," jattas Blue. . . . "Noh, poisid, kuulake! Kaalusin kõik järele. See inimjahi mäng on mulle sama, mis teile on loomakaswatus. Ja mälestus mu elu üle Tehhasel on meie nüüd kasuks. Pidin kaaluma hulga metoode, ennekui leidsin õige, mis näib pooleniisti kindel. Ja kindel peab ta olema. Sest ma tahan Lee Jorthi teelt koristada! Noh, siin on mu kawa. . . . Jorthi sall tahab purjutada, selle peale wõime kindlad olla. Nad ei lahtu poest. Ja muidugi ootawad nad pooleniisti, et meie wõitlust algame. Arwan, nad on kindlad samasuguse piiramise peale nagu meie Isabeli asunduses üle elasime. Kuid meie ei mõtle selle peale. Mul on kawatjus kogu seltskonda üllatada. Minult üks on nende hulgas, kes on hädaohklik ja see on Queen. Tunnen Queeni. Kuid ta ei tunne mind. Ja ma tahan äri lõpetada, ennekui ta mind dieti tundma õpib. Siis — on kõik korras!" (Järgneb).

Wennad.

Daani kirjanik W. Bergsöe.

4

„Laps, mispäraft tulid ja seda teed mööda?“ küsis Hans ja pani oma wärisewa käe ta olale. „Kas tahtsid Jumalat kiusata?“

Hans puudutas selle küsimusega õrna kohta, mis mõtted ülewal kivismüüri äärel olid Guri südamesse jätnud. Wanakese hääl oli nii pehme, nii paitaw, et Guri pidi tagasi mõtlema oma lapsepõlwe päewadele, oma emale. Ta polnud weel kellegagi rääkinud oma wahetorraft abielus. Dmetus teeb südame kalgiks, ja weel siis, kui ta wäljas Hansu samme kuulis, mõttifles ta hädawalet, millega oma õise rännaku õiget põhjust oleks saanud warjata. Slegi Mägioja Hansul, keda ta juba aastaid tundis, ei tahtnud ta lasta pilku heita oma südamesse. Tema pidi kõigist kõige vähem teadma, mis ta kannatanud. Aga nüüd, mil eluhädaoht wõidetud ja pehme hääl ning wärisew käsi temale teatasid, mida see wanake tundis, nüüd sulas see jääford, mis ta südame ümber tekitanud, ja palawad pisarad purskasid ta silmist. „Ta ajas mu majast wälja,“ nuuksus ta.

„Kes?“
„Halward, minu mees,“ jostistas Guri. „Ta piinab mind kui loom; ma ei wõi tema katuse all enam kindel olla oma elu peale.“

Nüüd lendas nagu wari üle wanakese näo; ta nägi äkki weel kahwatum ja wanem wälja.

„Sa arwad, tema wõiks sinu tappa?“ küsis ta pikkamisi ja Guri tundis, kuidas wanakese käed wärisesid. „No jah, miks ka mitte. „Aga sind ka, ka sind weel? Ei, see oleks liig!“

„Mis ja sellega mõtleb? Kas tead midagi?“ küsis Guri ja kahwatas.

„Ja kui ma midagi teaksin, ma hoiduksin ometi seda ütlemast,“ wastas Hans ja lõi piibli ägedasti kinni. „Minult seda wõin ma sulle ütelda, minu koristaks ta meelsamini elust kui sinu.“

„Miks?“ küsis Guri ja waatas talle silma. Hans põikas selle pilgu eest kõrwale ja ütles pikkamisi:

„Kõike ei wõi ma teada, ja kõige vähemat sellest, mis tean, ei tohi ma ütelda. Meie keelt wõib fiduda wanne, aga seda tean ma: kui ma Halward Sämundseniga ford tõsiselt saan kõnelda, siis on sul jest tunnist rahu. Kas ma pean temaga rääkima?“

Guri wahtis teda häämmastusega, siis noogutas ta.

„Kas wõin sulle weel kuidagi kasulik olla?“

küsis Mägioja Hans ja tegi liigutuse kõõgi poole, kus wesi teekallas surises.

„Tänan,“ wastas Guri. „Wajan waid rahu!“

„Siis soowin ma sulle head ööd, kui ja tahad minu jämeda woodiga leppida. Hommikul äratan ma sinu warakult ja saadan Fosnäsi.“

Hans pani uufe kinni ja hakkas kõrwaltoas õhtuist sööma. Guri wõttis piibli, et oma mõtteid rahulikult lugeda. Kui ta wana raamatu lauale pani, läks see ijeenesest lahti, ja Guri pill langes pakfult allakriipsutatud kohale.

„Sina ei pea tapma!“ seisis seal.
„Närele oli Hans maalinud punase risti ja sinna alla tindiga midagi kirjutanud, aga kiri oli juba nii pleekunud, et teda wõimatu oli lugeda.“

„Hans! Hans!“ jostistas Guri ja koputas uufele.

Hans awas.

„Nähes piiblit Guri käes, ütles ta:
„Tänan, et ta mulle tood; temaga olen ma nii mõrege öö walwanud. Nüüd aga pead ja magama. Sa ei tarwitse midagi farta, jest mina panen su luku taha.“

W. Bronisch. Mõisapark.
Paljundatud Leonar-Auto paberil.

Nende sõnadega võttis Hans tema käest piibli ja keeras uffe luffu.

Guri võttis enese pikkamisi riidest lahti, ei saanud aga magama jääda. Väljas kohises metsikult jõgi, kõrgele pritsis waht ja tema walges aurus murdusid kuufiired. Poolenisti ärkvel, poolenisti uneta waatas ta walenda-waid wooge, aga kõrgel nende peal ujus meripumane rist ja sügamusest hüüdis keegi:

„Sina ei pea tapma!“

Tema wiimane mõte enne magamajäänist ja esimene ärgates oli: Mis teadis Mägioja Hans?

Seal seisis ta tema ees oma wana, ausa, päewitanud näoga, mida ta juba kaua, kaua aastaid tundis, ja ütles:

„Kell on seitse; oleks kõige parem, kui nüüd Fosnäs'i lähedjime.“

Sel hetkel näis Gurile, nagu oleksid kõik ta õised mõtted olnud ainult jõe uenenägu.

„Täna siin; lähen meelsamini üksipäimisi!“

Uga Hans järgis talle ometi üles mäele. Fosnäs oli tühi ja lage, nagu wälja surunud, kui nad temale lähenejad. Rahwas oli kõik ise oma pead päikesetõusul wälja läinud Gurit otstima.

Halvard magas alles lufus uffe taga oma peatäit, ja Guri teadis, milline ta oli, kui keegi teda efsitas. Sellepärast palus ta Hansu jälle lahkuda. Alles kui warsti mõned taluinimesed tagasi tulid, lahkus Hans Gurist, noogutas temale tähendusrikkalt pead ja ütles:

„Temal on siin minu juures alles foolas; täna pärast lõunat haaran ma temast kinni. Siis pead nägema, et Mägioja Hans sama hästi oskab jutlustada kui õpetaja!“

Guri tegi, nagu ei oleks ta taibanud; aga temal oli selge tume, et punaste risti alla midagi oli maetud. Mis see oli — selle üle ei tahtnud ta järele mõelda; wägisi tõrjus ta oma mõtted tagasi.

Õhtu eel tuli Mägioja Hans Guri juureks hirmuks tõesti tagasi, ja Guri pidi sallima, et ta tuppa läks Halvardi juure, kes oma ärkamisest teada andis edasi ja tagasi jalutamise ja kõhatamise läbi.

Guri seisib wärisedes uffe taga, julges wae-walt hingata ja kartis iga filmapilk, et näeb Hansu kas läbi akna wõi üle trepi alla lenda-wat; sama hästi oleks ta wõinud Hansu mõne wihase karu juure asetada, kes parajasti unest ärkanud.

Tema imestuseks ei paistnud aga Halvard kumbagi neist wäljamiskaniisteji tarwitada taht-wat. Kui Mägioja Hans tuppa läks, põmises Halvard küll nagu ärritatud pull, kuid warsti

soikus see põmin ja jutuajamine sündis nii ta-jafesi, et Guri terawast kuulamisest hoolimata midagi ei kuulnud. Paar korda porises Halvard küll jälle, aga niipea kui Hans mõned sõnad oli wastanud, jäi porin soifu. Gurile näis pea-aegu, nagu oleks ta kuulnud sumbutatud muuf-sumist.

Warsti selle järele tuli Halvard toast wankudes wälja ja palus Gurit alandlikult neile õhtusööki muretse-da — Mägioja Hans jäawat õhtuks neile.

Kui Guri temale aralt ja usmatult näkku waatas, lähenes Halvard temale, palus talt andeks ja tahtis teda wiimaks suudeldagi.

Uga nüüd taganes Guri õudusega, millist ta tema wastu enne weel iial polnud tunnud. Halvardi silmad olid punased, ta paksude, wais-tetanud filmakottide tagant waatawad silmad olid taltjutatud metslooma filmad.

Hans jäi õhtuks, ja kui ta lahkus, saatis Halvard ta üle õue ja rääkis, mõlemale poolele olla see küll kõige parem, kui wana weskitee ära parandataks.

Guri ei teadnud, mis sellest armata; ta kartis Halvardiga üksi jääda ja wärises kogu kehast, kui ta trepil Halvardi raskeid samme kuulis; aga mees läks jälle sinna tuppa tagasi, kus tal Mägioja Hansuga oli läbirääkimine olnud. Guri kuulis, kuidas ta kaste ja kappe awas ning unesti lufustas ja selle juures ise tasefesi porises.

Warsti selle järele tuli ta Guri juure tuppa ja tõi maailma huniku raskeid siidikleite, jaffe ja tanusid kaasa, nagu oleks ta nendega taht-nud minna laadale. Selle pidi Guri kõik saama, ka käewõrud ja nallid ja sõrmejamedused hõbe-ketid — aga siis andku ta temale ka kõik an-deks ja unustagu, sellest päewast saadik saawat temast nüüd hoopis teine mees!

Selleks ta saigi, vähemalt lastis ta Guril wabalt elada ja ei puutumud teda enam. Übi-elulise wahekorra jatkamisest ei wõinud muidugi enam juttu olla, selleks oli kiristik liig sügaw ja Guri wastikus liig suur. Uga Guri wõis oma tahtmist mööda elada, nii kaua kui ta ka Halvardile talistusi ei teinud. Silma et nende wahele oleks tekkinud awalik lõhe, korraldasid nad kumbki oma elu maja teises tiawas ja kumbki neist võttis wastu oma sõpru ja tutta-waid.

Guri walis maja selle poole, mis suundus aia ja Mägioja wõole, Halvard võttis metsa-poolse osa oma alla. Guri korter seisib päikse pool ja ta pilk langes weele, mis nagu wahu-taw hõbepael läbi kitsa kaljuoru lookses. Hal-wardi pool walitses wari ja tume keldriõht, mis aga temale meelepaha ei näidanud sünnitawat.

Guri juure tulid koguduse wanad naised, Mägioja Hans ja waesed, Halwardi juure ümb-
ruse halwa kuulusega naised, õpetaja ning mõ-
ned joomawenad. Tihti kuuldi tema juures
kisa ja kára, laulu ja tüli kuni üle kesköö.
Minult laupäewiti ja pühapäewiti walitses seal
rahu.

Laupäewiti mängis ta nimelt õpetaja ja
kõstriga kaarte ja pühapäewiti läks ta kirikusse
ja jalkas õhtul õpetaja juures kaardimängu.

Nüüd oli ta enamasti kesknädalal joobnud
— sest Halward oli ärimees ja armastas kõi-
gis asjus korda.

Guri leinas waikselt, mitte Halwardi pärast,
waid häbi pärast, mis Halward talule teinud.
Mida laisemaks Halward jäi ja mida vähem ta
oma asjadest hoolis, seda tragimini walwas Guri
nende üle, aga waiksel, rahulikul wiisil; iial ei
ristunud ta Halwardiga. Halwiid aitas ta, ilma
et Halward seda aimas, ja nimelt seda enam,
mida selgemaks temale sai et Halward oli üle-
kõhtuselt warandust omandanud.

Õikil talweõhtuil, kui ta üksipäinis oma toas
istus ja äriwaamatuid kofku arwas, waldas teda
tihti äkiline hirm, mis waikses muutus õudiks.
Tema oli tosti õõst saadik, mil ta weskis wiis-
bis, tihti Mägioja Hansuga rääkinud ja temalt
härdaht teateid palunud, mis tähendus tol pu-
nasel ristil on, aga selles puukitis oli see muidu
nii jutukas wanamees wai kui haud.

Guri, kes laps põlwes kadunud inglaseft
kuulnud, mõtles, et Hans selleft rohkem teab kui
ükski teine; selleqipärast ei julemud ta awalikult
selle järele küsida; ta tundis nimetut hirmu
mõteldes, et wastusfta kahtluse wõiks kiinitada.
Et ristil kuidagi wiisi juhtluse wõis olla Gut-
tormiga, seda ei tulnud talle meelegi. Wististi
oli Guttorm warakult surunud, kaugele, kaugele
wõõrsil, seal, kus temagi õnn loodus — muidu
oleks ta temale wististi juba ammu järele tul-
nud.

— — —

Nõnda möödufsid aastad, kõik sama fiftutu-
mad ja sama tuhmid.

Nüüd saabus jällegi kewad; lumi sulas,
mägioja paisus suureks ja kased ajasid noori,
läikiwaid punge. Jõge mööda alla tantfifid Hal-
wardi palgid nagu kerged ujumad tuletifud.
Mees oli Drammenis teinud head äri ja tuli
nüüd kesknädal õhtul mõne puukaupleja seftis
linnast tagasi. Guri nägi tuld suures toas poe
taga, sellepärast teadis ta, et mees koju tulnud
ja mis nüüd pidi järgnema. Ja keskööl kuuliski
ta siis laulu ja naeru, mehe- ja naisehäält
segamini; aga tema oli sellega juba nii harju-
nud, et ainult uske kõwemini kinni riimis, enne
kui puhkama heitis.

Aga sel ööl näis kára tema arust ometi
juurem olemat kui iial enne. Ta ei saanud
magada, sest eemal olid kõik aknad awatud ja
nalgel kewadeöööl oli joodikute trall temale
weel palju wõikam.

Warsti peale keskööd jäi kõik rahulikult;
Guri kuulis wanrite ärasõitu, ehk küll Hal-
ward kirus ja klanis, et külalised õõsteks jääk-
fid. Kõhe peale selle kuulis ta Halwardi taas
ümber kolawat, usfi paukudes kinni löõwat ja
aknaid kinni panemat — siis järgnes temale
nii tuntud tume prantsatus.

Guri tõusis ja lõi aknaeesriide eest kõrwale,
järele waadata tahtes, kas Halward waeft tu-
leõnnetust ei tekita. Teisel pool oli kõik pime,
ainult algaw päemawalgus heitis oma tuhmi
paiste wastasfeiswatele aknaruutudele. Warb-
lased õues hakkasid juba sirtsuma, aiapuides
wilistas räästas ja alt sügawikust kajas lord
kõwemini, kord tasanini mägioja kõhu ja mü-
hju, nii kuidas tuul parajasti puhus. Guri
läks jälle woodisse, tegi oma õhtupalwe ja ui-
mus peagi sügawasse unesse.

Järgmine päew mööduks nagu harilikult:
Halward ei nõudnud einet ega lõunat; Guri oli
sellega harjunud, sest neljapäewal fõi Halward
harwa.

Pärast lõunat läks Guri ühele waejele, kes
tema juure tulnud, andi tooma. Temale pais-
tis olemat imelik, et tagatoast weel mingisju-
gust heli ei kostnud. Ka teenijad polnud pere-
mehest midagi kuulnud, ja kuna üks lutus oli,
siis uskus Guri, et Halward weel pole wälja
puhanud.

Õhtu eel läf ta weel kord sinna ja pani
kõrwa seina wastu, aga kõik jäi waikses, nii
surmawaikses, et Guri iseenese südame põfsu-
mist wõis kuulda. Ta kuulatas hinge kinni
hoides — ei, vähematti heli ei kajanud peale
tellaofuti tiksumise ja wiina-ankru tiksumise.

See oli surmawaiks!

Karjatades jookfis ta wälja ja hüüdis abi.

See polnud harilik usk, mis Halwardi pi-
hamasse paika wiis, ja pealegi oli ta weel seest
hoolikalt riimi pandud.

Guri seisis surmawahwatult ja näitas tuld
sulajele, kes kirwest usseprao waele toppis; kaks
teist tugemat poisfi aitasid usfi olaga lükata.
Siis käis kõwa prauh, uks lendas lahti ja su-
lased olid toas, aga sama ruttu olid nad jälle
wäljas.

Lambi tuhnil walgel nägi Guri Halwardi.
Mees oli seliti maas, jalad all; ühes käes oli
tal rahakapi wõti ja teine käsi oli tal jüda-
mele surutud. Silmad ja suu olid tal lahti ja
tarretud; muidu oleks wõinud uskuda, et ta

ainult magab, sest ta nägu polnud wiltu kistud, sel oli ikka weel harilik punane jum.

Lendawa kiiruga saatis Guri arsti järele — see oli mägestikku kutsutud; millal ta tagasi tuli, ei teadnud keegi.

Wiimaks — keskööl — tuli ta. Ta leidis Guri külmalt ja pisarateta ning kummalises ärewuses. Tema ei tahtnud oma meest enam näha; see olla lõpnu looma sarnane, ütles ta. Arst pidi palju rääkima, enne kui ta jälle pimedasse, werisesse tagatuppa astus. Laip lamas nagu eme. Guri oli feelanud teda puutumast, temal endal puudus julgus; tal oli laiba wastu tunne, nagu seda tuntakse surmud erilase ees, kellest teadmata on, kas ta ehk weel ei wõi nõelata

Arst waatas laiba läbi, raputas pead ja uuris uuesti; see olla rabandus, aga iseäralik juhus. Surm olla nähtawasti küll juba tulnud, ometi leiduwat tunnismärke, mis kahtlased olla. Põlla sugugi wõimatu, et elu weel tagasi tulla — selliseid juhtumeid olla olnud. Guri pidawat laiba juures walwama; tema tulewat hommilikul tagasi ja kirjutawat siis surmatunnistuse. Sellega ta lahkus.

Guri oli kui kivistunud — see oli talle kui unenägu. Tal oli olnud tunne, nagu seda tunneb wang, kes äkki wabastatase ahelatest, mis teda aastatekaupa rõhunnud. Nõõmu Halwardi surma üle polnud ta tunnud, ainult kergenduse tunne oli ta läbi hooaetud. Ja nüüd? Kas see wõis olla? Kas ta tõesti polnud surmud? Kas wõis ta weelgi ellu tõusta ja teda uuesti aheldada, teda tagasi saata pimedasse, lohutamatusse wanglasse, kus ta juba nii palju aastaid kannatanud?

Ta warijes juba selle mõtte juures ja ometi leibus midagi, mis ta weel rohkem wariisema ajas: surmu juures walwatal Pitt, pitt õõ üksi selle mehe werise laiba juures, keda ta ilal ei olnud wõinud armastada ja kes — ta süda ütles temale seda — raske süüga ilmaft lahkus. Punane rist Hansu piiblis näis rippuwat Halwardi woodi kohal seinal — ei, see oli waid rahatapiwõtme wari. Aga temaga üksi olla — mõrtfukaga — ja kui ta weel ellu ärkas?!

Ja ometi pidi see olema; — ta ei wõinud inimestele tunnistada, et ta kartis.

Nõnda istus ta siis kogu pika kewadeöö tumedas tagatoas; rahutult wubises ta küünal iga tuulepuhangu puhul, mis wastu afnaruwte löi. Ta istus täis hirmu ja õudu, palawalt Jumalat paludes, et õõ juba möõduks ja ta Halwardi hingele armultne oleks. Wäljas hulul torm ja wihm pladises ruutudele.

Äkki kähwas ta püsti ja wahtis kohkudes woodi poole, kuulas hinge kinni pidades — ei,

Halwardi huultelt ei wõinud tulla see ohe, mida ta praegu kuulnud. Laip lamas liikumatult; aga miks polnud ta nii kahwatu kui teised surmud?

Ta wajus jälle toolile tagasi; küünla taht kähwas nagu kihwtine tuline wann, aga ta ei julenud tõusta ja teda puhastada; kes toetas teda siis, kui tuba pimedaks jäi?

Jälle löi wihm afnale ja jälle hulul torm. Tuulepuhang käis toaft läbi — küünlatuli heitis sädemeid — ja Guri kohkus. Kas warijes tema wõi wanus põrand?

Ta tõusis.

Korraga kajas uus ohe, ja nimelt tõsine, õige, sügaw ohe, ja siis järgnes kurisew heli.

Tarretult seisus Guri. Ta käed wabisesid, kui ta küünlajala haaras; ja ometi, see pidi sündima, ta oli ju tema naine.

Waarudes nagu kuutõbine läks ta woodi ette, tõstis tule ja silmitfes surmut täis õudu. Seal lamas surmu weel sama kangen ja liikumatuina kui eme, pea ümber walge sibe, mis arst sidunud. Minult ta pahemas suumurgas leidis ta paksu, werise wahu. Ta kummardas wahtu pühtima, ja kuna ta nägu üsna surmuna lähedal wiibis, tuli jällegi ohe surmu rinust ja ta filmad awanesid pooleldi.

Guri suust tuli kõle karjatus, küünal kuffus ta käest ja ta ise langes põrandale. Kui ta jälle toibus, tuli esimene päikesekiir pilwede tagant ja selle walgel nägi ta woodi ees werelõiku! Temagi riided olid werrega märdunud.

Enne lõunat tulid Halwardi sugulased ja nendega ühes arst. Guri jutustas temale õifest õudseft sündmuseft, aga arst wõttis selle kauris kergelt ja ütles, selliseid asju tulla täiswereliste juures, kes äkki surewad, tihti ette. Wähemalt ei olla see midagi ebaharilikku. Ta waatas laiba weel kord läbi, kirjutas surmatunnistuse ja ütles, et nüüd laiba matmiseks enam midagi taftistust ei olla. Guri ei tunnud walitsewaid kombeid, aga Halwardi sugulased wõtsid selle mure oma peale.

Nemad olid kõik rikkad talunikud ja arwasid, Halward olla emast sellega sügawasti andanud, et ta nii waese neiu omale naiseks wõtnud. Nii kaua kui Halward elas, polnud nad seda oma armamist warjanud, ja nüüd, mil Halward surmud, näis see neile otse lõbu walmitawat, et Gurile said korra lugupidamatust näidata. Ehk küll Guri nüüd talu omanik ja Halwardi ainus pärija oli, tegid wannad omēti, nagu oleks ülemjuhatus kuulunud neile. Nemad tahtwat juba hoolt kanda, et nende wend arwäärse matuse saab, jah, seda tahtwat nad. Nemad olid juba küllalt matuseid näinud ja teadsid, et jookidega ei tule [koffuhoidlik olla. Nemad

tahtsid oma wenda nii matta, et sest isegi weel Oslos teataks imelugusid kõnelda.

Guri tundis enese olevat haawatud, eemale liikunud, aga ta ei ütelnud midagi, waid laskis neid nii talitada, kuidas nad ise tahtsid — ellu äratada nad Jumal tänatud laipa ju enam ei jõudnud!

Minult ühes punktis ei wõinud ta wendadega suurte matuste ettevalmistamisel kokkuleppele jõuda. Tema tundis paremini kui keegi teine seda kummalist wastikust, mida kadunu mägioja pool seismale majaküljele näidanud, ja sellepärast soowitas ta, et matuserong algaks neist tubadest, kus Halvard elanud.

Sellest aga ei tahtnud wennad midagi teada. Mis? Selline mees kui Halvard ei tohtinud oma parimas toas isegi puusärgis olla ja leinarong ei pidanud mitte otseteed kirikusse minema? Bibi minema tagauksest, et see Fosnäsiprouat ei erjita? Ei, nemad tahtsid ümbruskonnale juba näidata, kes Halvard Sämundsen oli olnud. Õpetaja pidi pidama kõne, sama pika kui parim tuba, ja walge liiwa ning kirjude lillede eest tahtsid juba nemad hoolt kanda; seda wõidi ilusasti aias teha.

Guri waitis ja pani enese oma tuppä luku taha; tehku siis wennad, mis tahtsid.

Saabus matusepäew. Walge päikesepaistne kewadepäew roheliste puudega ja laulwate lindudega, moolawate ojadega ja lõhnawate lilledega. Oli, nagu ei oleks maa midagi teada tahtnud surmast ja kaduwusest.

Ja sügawikus, Fosnäsist mööda, mähises Mägioja wahutades ja jõulifelt; sel kewadel oli ta sügawam kui tial enne. Nurga juures, kus kõrge kast kaswas, tegi ta käänatu; waht murdus wastu kõrget kaljuseina, ruttas üle määratumate kiwirahnude, mis ta sajanidite jooksul siledaks ja ümmarguseks hõõrunud, ja kargas siis kaljuseinalt julgesti alla.

Keereldes, wahutades, keedes weeres ta astmelt astmele kõnefarnase kõminaga, kadus sügawikus kaljude wahele, et niisutada aia äärt oma päikese käes wikerkaarina kiirgawa ja sädelewa uduwihmaga.

Neda olid kogunud need inimesed kogukonnast, kes mitte kutsutud ei olnud, aga matust ometi tahtsid näha. Nad seisisid wäikeses sofistawates sallades, mehed naistest eraldi, ja waidlesid, kui rikas Halvard Sämundsen oieti olnud ja kas wennad, rikkad puukaupmehed Drammenist, ka midagi pärimad wõi pärrib kõik ükspäinis Guri; wiimasel puhul abtellus ta müidugi uuesti, selle poolest olid nad kõik ühel arvamisel.

Halvard Sämundsen wõtawat paar tonni

kulda hauda kaasa, arwati ühemeelselt, ja seda kinnitasid ka kalmistult tulijad, kes ta matusepaika olid waadanud. Sest Halvardi ei tahtnud matta teiste surelikkude wiisil, teda taheti süngitada kaljusse raiutud wõlmialusesse. Sellist asja ei olnud kogukonnas weel olnud, isegi kui rikas suurतालунит Johanni suri, see oli ometi wähemalt sama rikas kui Halvard. Küll arwasid eided, et sellest midagi head ei saabu, sest kes kardab teiste kombel kristlikus mullas magada, see ärgu imestagu, kui Jõsand Jumal tema wiimsel päewal üles äratamata jätab.

Uga seda arwamist awaldati ometi ainult tasakesi siin ja seal nurgas ja peaaesjalikult nende poolest, kes rikast Halvardi juba eluajal polnud sallinud. Enamik imestas ilu ja uskust, millega haud oli ehitatud. Nii tugewat raudaada ja nii suurt mälestuskivi, kui see Halvardi hauda pidi ehtima, polnud isegi Oslos mitte.

Nad unustasid aga, et Halvard ise kõik see au kinni maksis; tema oli testamendis selge sõnaga kõik üksikasjaliselt üles lugenud, mis ta matust pidi ilustama ja ülendama.

Ülewal üleni musta riidega lööbunud parimas toas seisis tiibused aia poole laiali lahti, nii et rahwas wäljast tuppä sai jisse waadata, kus kutsutud wõõrad koos olid. Wäikesel kõrgendusel, mis aia poole lame, seisis puusärg, ümberriidetud põlewatest wahaküünaldest, mille tõmbetuules siia-sinna wubisewad punased tuled asjata katkusid kuldset päikesepaistet üle lüüa. Laiades kiirtes tungisid päikesekiired läbi awatud ukse ja läbi ühe prao ahtaeeriides ning mängisid kui walendam päikesepaist puusärgi kaane alumise otja peal. Põrand oli kaetud kuuseokstega ja tuba oli tungil täis tumedaid kogusid, kel päewitunud näod ja rakus käed, töölikud ja talupojad, kes olid kutsutud puusärgi kalmistule kandma.

Nende raskepärase meeste taga istusid pikadad, musta riidega kaetud pinkidel Halvardi sõbrad ja sugulased: suurतालунитud, puukaupmehed ja saeweskite omanikud, täpselt nende suuruse ja rahakoti raskuse järele reastatud. Meti tasakesi juttu, sest koosolijate kohal seisis palaw, rõhuv õht, iseäralik segu lille-, kuuse- ja kõdunemiselõhnast. Kõik waatasid wälja päikesepaistele, mis oma wärisewa läikewa naerwat orgu kuldas, ja kõik soowisid waitfelt, et kord ometi ju õpetaja kohale jõuaks.

Uga õpetaja ei tulnud.

Minut mööbus minuti järele; läks mööda weerand, läks pool tundi, ja õpetaja ei olnud ikka weel tulnud.

(Järgneb.)

Balongahoa.

Indiaonlaste jutt Arizonast.

Haliksait Orabis sündis see. Neiu nimi oli Balongahoa ja ta ise oli väga ilus ning elas küla lõunaserwal omas kiiwas (majas). Harwa näitasta ennast, ja kui ta kord wälja tuli, siis ta tantsis, ja kõik imetlesid teda. Paljud tahtsid teda kosida, aga tema ei lasknud kedagi enesega rääkida. Sellegipärast töid temale kõik mehed kinke. Tullles jahilt, asetasi nad ühe osa oma saagist Balongahoa ukse ette; ka maisi ja muid asju töid nad.

Külas elas ka üks noor mees, nimega Hukowi, oma wanaema seltsis. Hukowi oli katshina ehk tantsija. Wanaema õpetas teda ja õmbles talle väga ilusa tantsukleidi, nii-nimetatud katshinakleidi, mis oli ehitud kirjude sulgedega ja raskete ehteasjadega. Warsti jõudis aeg, mil Hukowi rahwa ees pidi tantsima; selle ettevalmistuseks tegi ta iga päew enne päikesetõusu pika jooksu ja jalutuskäigu. Ta jooksis wälja Mesa mäele, tegi suure ringi idapoolsesse orgu ja tuli küla lõunaserwalt jälle tagasi, selle juures juba oma uut tantsukleiti kandes.

Ühel hommikul, kui Hukowi külla jooksis, seisis Balongahoa oma kiiwa katusel. Hukowi peatas ja nad silmitsesid üksteist. Siis kadus neiu ja Hukowi jooksis koju. Järgmisel hommikul seisis Balongahoa jälle oma kiiwa katusel ja noor mees seisatas.

„Sa lähed siit iga päew mööda,“ ütles neiu.

„Jah, ma jooksen igal hommikul. Pean lähemal pühal tantsima.“

„On see sinu tantsukleit?“

„Jah, wanaema tegi. Kas ta pole ilus?“

„Luba, et mina sinu kleidi selga ajan, siis tahan sinu eest tantsida.“

Neiu tuli alla ja noormees andis talle oma kleidi. Neiu tõmbas selle selga, läks katusele ja tantsis seal. Kuna ta alles tantsis, tulid inimesed. Silmapilk kadus neiu ja luustas ukse.

„Sa wõid koju minna,“ hüüdis ta wälja, „kleidi jätan ma omale.“

Noormees läks koju, jutustas, kui-

das ta kleidi kaotanud, ja wanaema oli selle üle väga pahane.

„Nii teeb ta kõigi meestega, wõtab neilt,“ mis talle meeldib.“

„Ta on imeilus,“ wastas noormees.

„Mine sealt homme jälle mööda. Näita temale seda sinist sulge ja üttele, et sa selle temale kingid, kui ta weel kord sinu kleidis tantsib. Aga sulg anna talle ainult all tänawal kätte. Sa pead oma kleidi koju tooma.“

„Miks ei wõiks ma seda temale kinkida?“

„Sa wajad kleiti pühaks. Teist ei ole mul sulle wõimalik teha.“

Järgmisel hommikul tuli noormees jälle kiiwa ette ja neiu seisis ülewal, ilus tantsukleit seljas.

„Rõõmustan, et siit möödud,“ ütles neiu.

„Tantsi mulle weel kord. Balongahoa, siis kingin sulle selle sinise sule.“ Noormees näitas talle imekaunist sinist sulge.

„Oh kui ilus see on!“ hüüdis neiu.

Ta tantsis ja noormees silmitses teda.

„Anna sulg mulle,“ ütles neiu tantsu lõpetades.

„Sa pead alla tulema, ma ei saa seda sulle sinna üles wisata,“ wastas noormees.

Neiu tuli alla ja sirutas käe wälja. Aga waewalt oli sulg ta kätt puudutanud, kui tuul selle ta käest tänawale wiis. Neiu jooksis sulele järele. Aga kui ta kummardas, lendas sulg jälle edasi. Nii jõudis sulg majast ikka kaugemale. Kui ta sule wiimaks kätte sai, seisis noormees ta kiiwa läwel ja ei lasknud teda tuppaa.

„Ruttu lase mu tuppaa,“ ütles neiu.

„Wanaema tahab, et ma tantsukleidi koju wiin, sest ma wajan seda pühaks.“

Neiu klanis ja palus, aga noormees ei lasknud ennast kõrwale lükata. Päike tahtis juba tõusta, siis andis neiu järele. Tükk tükk wõttis ta kleidi seljast ja ulatas noorele mehele. Kui ta tuppaa jooksis, polnud tal enam midagi seljas.

Noormees läks kleidiga koju ja istus kogu päewa unistades nurgas.

„Wanaema,“ ütles ta, „ma tahan Balongahoiaga abielluda.“

Wanake katsus teda esiti keelda:

„Nii see on: kõik tahavad Balongahoiaga abielluda, aga tama ei võta kedagi vastu.“

„Wanaema, mina abiellun temaga.“

„Hea küll, poiss. Mine ja küsi temalt.“

Noormees koputas neiu uksele.

„Kes seal on?“ küsis neiu, kes parajasti maisi jahwatas.

„Mina olen see ja tahan sinuga rääkida.“

„Mina ei lase kedagi tuppa.“

„Tean seda, aga mulle pead ukse awama.“

Tükike aega oli kõik wait, siis awanes uks. Hukowi astus sisse; neiu istus jälle ja jahwatas maisi. Väljas kuulas wanaema, mis sünnib. Ja ta kuulis, et jahwatus piskuks peatus.

„Kõik läheb hästi,“ ütles ta, „minu pojapoeg on temale teretunud.“

Balongahoiat tuli ühes Hukowiga wanaema juure ja sai tema naiseks. Kui saabus püha, tantsisid nad kahekesi, ja ei leidunud tantsijaid, kes oleksid saanud rohkem kiitust. Nad elasid üksteisega õnnelikult; aga see wihastas teisi külamehi, et Hukowi oli saanud enesele küla ilusama neiu. Kuulutati sõda Nawahosidele ja Hukowi lubas kaasa minna. Mehed sepiitsesid aga plaani, kuidas teda sõjateel salamahiti kõrwaldada.

Sõnakestki kuulmata teadis noorik juba, mis kawatsus meestel oli. Päewal enne Hukowi lahkumist jäi ta üksi oma kiiwasse. Ta jättis mehe Jumalaga ja laulis ning palwetas öö otsa.

Kuna sõjasalk üle Mesa läks, tuli äkki hirmus wihmahoog; nii pikk ja ränk oli see, et kogu ettewõte pidi pooleli jääma. Tusaselt hakkasid mehed koju tulema. Keegi soowitas: wõidujooksu-sihiks pidi olema Mesa järsk äär. Hukowi oli kõige kärmem, jõudis esimesena sihile. Teised jooksid just tema kannul kuni mäeääreni ja lükkasid ta sealt alla. Hukowi kukkus sügawusse. Kukkus nii kõwasti, et silmad wälja käisid. Nii jäeti ta lamama ja mindi külla.

Balongahoiat kuulis, mis sündinud. Ta läks wanaema seltsis kukkunut ot-sima, kaasa wõttes oma pühad kompsud. Mitu päewa olid nad kadunud, siis, ühel õhtul, ilmusid nad jälle kõik kolm külla. Ja Hukowi oli terve kui ennegi, isegi silmad olid tal alles. See hirmutas teisi mehi, nii et nad tema vastu enam midagi paha ei kawatsenud.

Noorpaar elas kaua ja õnnelikult ja käis külast külla tantsimas. Balongahoiat ei läinud paksuks, nagu wane-mad naised paksuks lähewad, waid jäi ikka ilusaks. Igalpool imestati tema tantsu ja iludust. Ja kui nad wiimaks surid, siis anti neile päewalille õis edasielamise asemeks, sest head inimesed elawad pärast surma lilledes edasi.

Wõistlejad.

Inglise kirjanik **Sam. G. Warren.**

Violet oli surmwäsinud Juba sadandet korda oli ta katsetanud rasket tantsu. Frank ei olnud ikka weel rahul.

„Weel kord!“ käskis ta.

„Ei jaksa enam, Frank!“

„Ei wõi ju keset treeningut katkestada. Nii ei saa sinust iial midagi!“

„Iial midagi?! Oskan ometi wähemalt sama palju kui sina! Wõi mitte?“

„Eil Kas tead ka, mis sa minuta oleksid? Eelwiimane tantsunumber!“

„Sina! Mul oli juba siis kiitust, kui me üksteist weel ei tunnud. Wõi wõt-

sid sa minu ainult kaastunde pärast oma kaaslaseks?“

„Ei, wõtsin su sellepärast, et ma sind armastan . . . Ja kui sa ei oleks mitte nii laisk . . .“

„Mina ei ole laisk! Juba kaks tundi oleme uut tantsu harjutanud!“

„Ja kas oskad seda juba?“

„Oled wõimatu jämel! Aga kuna sa wähemalt mõõndad, et mind armastad, siis tahan sinu pärast weel kord katset teha!“

Aga waikseil, pimedail õil, mil Frank

Tee jõule ja ilule. Foto Riebicke.
Eisenberger'i „Ultra-Rapid“ plaadil pildistatud.

wali ei olnud, waid pidi häbi tundma, et oli mahe ja õrn, lõi Violet mõnikord oma walged käewarred ta kaela ümber ja küsis üsna tasakesi:

„Miks sa mind nõnda piinad?“

„Ei saa teisiti, sa oled mulle ju liig armas!“ wastas Frank ja pigistas ta oma rinnale. Sellistel silmapilkudel kuulusid nad waid üksteisele ja unustasid tüli, pingutatud wahekorra ja igawese wõitluse: mees naise wastu.

Mõlemad olid kõige paremal teel kuulsaks saamas. Nad esitasid algupäraseid eksootilisi tantse, mis peaaegu warieteekunsttükkideni ulatusid, ja teenisid juba palju enam raha, kui nad waremalt ial olid unistanud. Waremalt, kui Violet alles oli olnud wäike rewüü-girl ja Frank tundmatu tsirkuseartist. Warsti aga tuli raske aeg. Frank pödes nädalaid palawikku, Violet rawitses ta pikkamisi terweks. Mis sellest, et ta

kokkuhoitud rahanatuke kadus. Aga siis sai Frank terweks ja tema tantsupartneriks. Ja nüüd wiis nende tee neid ülespoole. Uusim tantsulooming, seda teadsid nad, pidi neile tooma igatsetud kuulsuse ja wõidu. Aga nad pidid weel raskesti töötama, sest wõistlus oli suur ja kiilus äratas wiha ning kadedust.

Kõik linna naised olid Frankist waimustatud. Violeti weetlewus oli mehed wõlunud. Garderoobi kuhjusid lilled, kingitused ja armastusekirjad, mis alati naerdes ette loeti. Aga sädemekene armukadedat hirmu oli ometi olemas. Violet kartis Franki kord kaotada mõnele rikkale, õilsale daamile seal väljas. Frangi jätsid kehkuste piiramised neiu ümber külmaks. Tema Violeti pärast ei kartnud. Ta teadis, et neiu mõne wõõra pärast temast ei lahku. Aga ta tundis südame-tunnistusega ametwendade salajaseid urgitsemisi, need tahtsid temalt mitte üksi Violetti, waid ka wõidukat kaaslast wõtta.

Wene tantsija Sasha oli sale ja paenduw nagu rööwloom. Tema oli siamaani Sonjaga tantsinud, aga seitsaadik kui see ühe inglise lordiga plehku pani, tantsis ta üksipäinis.

Tema meelitawat, tumedat häält kuulis Violet meeleldi, tema pehmed, eriliselt silitawad sõnad meelitasid teda.

Eriti pärast tüli Frangiga, kui selle walidad, tihti ülekohtused sõnad teda nagu piitsahoobid tabasid, otsis ta kummalise wenelase üles.

„Miks lasete ennast nõnda piinata, tuwikene?“ ütles wenelane ja pani oma laia wene warruka Violeti palja, roosaka käewarre ümber. Violet tõmbas oma käewarre ruttu tagasi ja waatas talle edwistades otsa:

„Miks? Kust mina seda tean?“

„Teie ei waja teda enam. Teie oskate enam!“

„See pole õige, Frank!“ on suurem kunstnik kui Teie, mina ja teised siin!“

„Nii. Suurem kunstnik ei ole nii jäme oma ilusa kaaslaste wastu. Kas usute, et meie ei kuule, kuidas ta Teie peale karjub? Seda ei tohi. Kunstnik on õrn ja hea naise wastu ja toetab teda, kui

ta on nõrk. Oo, kui hea olin mina Sonja wastul! Ta ohkas tundelikult. „Uskuge mind, Frank käib Teiega kuritahtlikult ümber. Teie lendaksite temast kaugele ette ja tema edewus ei wõi seda lubada. Selpärast saab ta Teid alati piinama ja rõhuma.“

Violet hakkas mõtisklema. Midagi peitus Sasha sõnades, mis oli eht ja kõlas õieti. Frank oli tõesti edew. Alati pidi tema Frangile alistuma. Kui ta kord pisut õrnem oleks, tema teeks seda ka heameelega, sest Frank oli talle ju armas ja armastas tedagi kõigest karedusest ja järskusest hoolimata.

Siis kahmas kindel käsi temast kinni ja wiis ta enesega.

„Sina olid juba jälle selle wene hurda juures. Kas sa siis ei tea, mis mees ta on? Sonja ei lahkunud temast ilma põhjusetal!“

„Nii jäme kui sina — Sasha tema wastu küll wist ei olnud!“

Frank pööras haawatult.

„Ta kupeldas Sonja rikastele mees-tele ja wõttis siis kõik ta raha omale!“

„Kes teab, kās sinust paremat räägitakse. Sina oled minu käest ka raha wõtnud!“

Neiu teadis, et ta hoopi saab tundma, tundis seda juba enne saamist. Siis aga ajas ta enese sirgeks, ise kahwatu kui surnu.

Hermann Fischer. Uudishimu.
Wõetud Voigtländeri Heliar'iga 1:4,5.

Grete Rösler. Pubkus.
Wõetud Voigtländeri Heliar'iga 1:4,5.

„Mind Sasha küll ei lööl!“

Ütles ja läks. — —

Hooaja kõmu oli Sasha ja Violeti esine- mine. Kõledat plakatid ja walgusreklaamid ki- sendasid seda tuhat- kordselt publikule. Au- to auto kannul wee- res Odeoni teatri ette, toredad naised ja här- rad täitsid parketi.

Ja nad tantsisid. Tantsisid kirjudes we- ne rahwuskostüümi- des metsikuid wene tantse. Pöörane kätep- lagin ümbritses neid. Violetil oli, nagu olek- sid tal tiiwad. Fran- gile mõtles ta waewall weel — ta oli talle kätte maksnud walu eest,

mis ta temale teinud. Nii magus oli kättemaks, nii waldaw magus, et see peaaegu walu tegi.

Aga päew päewast walutas see enam, kuni see ainult walu oli. Nüüd oli kõik teisiti kui warem. Sasha jõi enese igapäew täis, mängis ööd läbi ja magas esinemiseni. Siis andsid talle mõned pritsitüed morfiumi jõu lühikeseks ajaks tagasi, aga Violet aimas, et pidi tulema kokkuwarisemine. Kuidas kartis ta öösel, uks ukse kõrwal elajastunud wenelasega. Ja igatses Frangi järele, kuid see jäi kadunuks.

Ja siis tuli häda, puudus. Seni oli Sasha alati kõik arwed maksnud. Neiu ei saanud oma palka iial näha. Aga nüüd jõi ja mängis Sasha kõik läbi. Nad wahetasid kohta kohta järele ja langesid wahetpidamata.

Sasha hiilis tema ümber nagu metsloom saagi ümber, ja Violet teadis, et tal mõni kole kawatsus oli.

Jälle tulid toredad härrad alewiwarietesse, kus nad nüüd esinesid. Sasha sundis teda nende laua ääre istuma ja nendega jooma. Aga tema jäi külmaks ja tõrjuwaks ja härrad lahkusid kainestunud. Siis märatses Sasha ja tahtis teda kord lüüagi. Seal tuli temale päästew mõte:

„Hoi ennast Frangi eest!“ kisendas ta temale, ja nagu pekka saanud koer kadus Sasha.

Uhel päewal oli ta tema wastu jälle hea ja lahke. Nagu warem meelitas teda tema meelitaw hääl. Mis kawatsus oli tal? Ta jäi rahulikuks ja ühesuguseks hommikust etenduseni. Ja tantsis nii hästi, nii metsikult kui warem. Siis an-

dis ta Violetile raha wõlgade tasumiseks. Ja tõi talle lillesid. Kõik oli teisiti kui muidu. Tasakesi hakkas neiu jälle lootma.

Sasha kõneles pärast etendust ühe paksu härraga wäikeses kõrwallooshis. Arwatawasti mõni warietee direktor, mõtles Violet, wõi mõni artistide otsija. Wõib olla räägiwad nad mõnest reisist ja uuest kohast. Ilus on, kui inimene jälle wõib loota.

Öösel koputati tasakesi Violeti uksele ja Sasha meelitaw hääl sosistas: „Mu walge tuwikene, lase mind ometi oma juurel Tahan sinult andeks paluda kõige eest . . .“

Violeti meel läks pehmeks ja ta awas uksepra. Mingisugune rusikas tõukas ta tagasi, paks kogu tungis tuppa. Uks läks lukku. Wõõras tormas ta kallale ja wedas ta woodi. Kõik hakkas ta ümber keerlema; jõuetult langesid ta käwarred. Nagu suurest kaugusest kuulis ta Sasha pilkawat naeru. Siis ärkas ta wastupanu.

„Frank!“ kisendas ta. „Frank!“

Uks purunes. Violet nägi Sashat kõrwale lendawat, nägi paksu wõõrast, kes ta ümbert kinni hoidis, ja tundis ta ära. See oli härra pahemast kõrwallooshist. Ja siis nägi ta Franki, nägi ta rusikat käiwat kord paremale, kord pahemale poole. Siis kaotas ta meelemärguse.

Ta ärkas oma armsas, wanas toas. Frank põlwitas ta kõrwal, ja siis kuulis ta üsna ligidal, peaaegu oma kõrwa juures, tema head, kindlat häält:

„Anna mulle andeks, ma ei wõinud teisiti, sest ma armastan sind nii wägal“

Leelo.

M. J. Eisen.

*Ei ole leelo laste loodud,
laste loodud, meeste toodud,
leelo tulnud taewahasta,
kuu taganta, püikse pealta,
ehatähe kulmu eesta,
sõela sõrmede wahelta,
walunud kabude kaissu,
natukese naiste rinda
tooma taewasta taluje,
iluda inimesile,
rõõmustusta rahwahale.*

Kahe laterna wahel.

Hollandi kirjanik **H. Middendorp.**

Täna w nurgal seisis latern.

Täna w ise oli waikne ja, üllas, laia kõnniteega ja laitmatu asfaldiga. Üksainus äri oli seal, ja see oli parajasti weel wõimalik; iga teine waateaken oleks olnud eksitaw.

Laterna waikses walgusewihus seisis üks daam ja härra Härra polnud enam üsna noor, daam aga nägi weel laternagi walgusel wäga noor wälja. Nad kõnelesid sumbutatud häälega; wali kõne ei sobinud üllale täna wale. Nende arwamised läksid lahku.

„Meil ei jää muud üle kui lahkuda,“ ütles daam.

„Pooldan täiesti sinu arwamist,“ wastas härra. „Mõttetu oleks meil weel kauemini kokku jääda.“

„See kõlab wõib olla pisut toorelt,“ algas daam uuesti, „aga tõtt ütelda, mina ei armasta sind enam vähematki.“

„On hea, et sa seda ütled,“ wastas härra, „sest nüüd ei tee see sulle wististi enam walu, kui ma sulle ütlen, et minugi armastus täiesti on kustunud. Kõige parem on kõik awalikult wälja ütelda.“

„Muidugi,“ ütles daam. „Me ei tarwitse enam üksteisele midagi salata. Ma ei tea tõesti, mis sulle weel peaksin waikima. Sa pead neil päewil minema adwokaadi juure. Aga mispärast lähed sa täna just siit täna walt läbi?“

„Tahtsin tunniks weel oma büroosse minna,“ ütles härra.

„Aga siis pole see ju kõige lühem tee!“

„Ei, aga see täna w on nii waikne. Siin wõime eksitamata rääkida. Ja sina tahtsid ju mulle weel midagi ütelda.“

„Olen seda sulle juba ütelnud,“ seletas daam. „Kõik on meie wahel lõpetatud. Ma ei taha sind süüdistada, ja ei ole midagi mõtet kõike jälle esile tuua, mis meie wahel on juhtunud. Sest mis wõid sinagi parata, et sul nii raske karakter on.“

Nad läksid tasa edasi.

„Ma ei tea, milles minu karakteri raskus õieti seisab,“ ütles härra mõtisk-

ledes. „Peale sinu ei ole seda weel keegi leidnud.“

„Aga sa mõõndasid seda ju wiimati ka ise.“

„Nii? Millal see oli?“

„Sa unustad aga ka kõik, mis sulle kahjulik on. Sellega olen ma juba harjunud. Aga nüüd on mul sellest küllalt.“

„Sa tahad siis, et lähen adwokaadi juure?“ küsis mees.

„Jah, niipea kui wõimalik.“

Nad seisis parajasti laia, kõrge maja ees. Ukse kõrwal messingplaadil säras tuntud adwokaadi nimi.

„Siin elab Maks,“ ütles härra. „Wõime minna tema juure. Sel ajal on ta harilikult kodus.“

„Ei,“ wastas daam ja läks kiiresti mõne sammu edasi. „Maksi juure ma ei lähe.“

„Miks mitte?“

„Ah, adwokaat, kes meie tuttaw on... kes meil käib . . . , see on piinlik.“

„Kuidas tahad. Wõimalik, et see ka mõnes teises suhtes hea on, kui me Maksi ei wõta.“

„Miks?“ küsis daam silmatorkawalt ruttu. „Ma arwan, temal on adwokaadina hea kuulsus?“

„Inimesena on ta kuulsus vähem hea.“

„Kuidas sa sellele tuled?“ küsis daam pisut kohmetult. „Sellest pole ma ial midagi kuulnud.“

„Ei, seda sa ka nii kergesti ei kuule. Meeste keskel räägitakse sellest muidugi enam. Inimene, kes naisi nii piiritumalt wihkab, ei oska lahtusprotsessis erapooletu olla.“

„Kust tead sa seda ta naistewihkamisest?“

„Noh, see ilmneb kogu ta esinemisest.“

„Need on sõnad,“ ütles daam põlglikult.

„Siis annan ma sulle konkreetse tõenduse. Alles eile jutustas mulle Maks, et talt täna õhtul ühe daamiga on kohtamine; see daam olla temasse narrikombel armunud ja temaga wõiwat ta teha, mis tahab. Mina ei armasta, et naistest

niiwiisi räägitakse. See on minust wõib olla wanamoeline, aga see on mulle wastik.“

Nad lähenesid lähema laterna walgusringile.

„See on sinust ilus,“ ütles daam taksaki.

„Mis sa arwad?“

„Et sa ei salli, kui naisest nii räägitakse. See on rüütellik joon sinu iseloomus. Aga sellest olen ma sinu juures alati lugu pidanud.“

„See on arusaamiseasi,“ ütles härra rahulikult.

„Muidugi ei wõta meie Maks,“ arwas daam. „Tal peaks häbi olema.“

„Pean ma siis homme mõne teise adwokaadi juure minema?“ küsis härra. „Wõi peab see weel täna sündima?“

„Muidugi mitte. Wali enesele rahulikult mõni wälja. Sellist kiirust sellega ju pole . . .“

„Aga ma arwasin, sa ütlesid praegu . . .“

„No jah, seda ei ole waja kohe sõnasõnalt wõtta,“ ütles daam närwilikult. „Minul pole sellega sugugi ruttu . . .“

Ta naeris lühidalt. Wahe nende wahel jäi vähemaks.

„Minul ka mitte,“ ütles härra. „Aga see algas sinu poolt.“

Nad seisid nüüd lähema laterna walgusringis. Seal seisis ka tänawa ainus kauplus. Waateaknal seisid toredad lilled, nelgid ja roosid, orhideed ja suured sirelikimbud.

„Millised toredad roosid!“ ütles daam.

Härra waatas kella. Ari kinnipane-kuni oli weel wiis minutit aega. Ruttu astus ta kauplusse ja tuli warsti sületäie walgete rocsidega wälja.

„See on sinust wäga armas,“ ütles daam ja kummardas näo lillede kohale. „Millised toredad roosid. Ja walged, neid armastan ma eriti. Ma tänan sind wäga.“

Ta waatas härrale silma ja jatkas üksi:

„Lemmik, ma annan sulle kõik andeksi!“

„Ma ei tea õieti, mis pattu ma olen teinud,“ ütles härra naerdes.

„No jah, seda ei tea minagi enam selgesti. Aga nii ilus on, kui inimene wõib andeks anda. Ja hiljuti ütlesid sa kord, et naisel mehele õieti alati midagi on andeks anda.“

„See ikka nii juba on,“ ütles härra. „Kui ilus on see, et wihata ja waenuta wõime lahku minna!“

„Jah,“ ütles daam wiiwitades. „Aga kas lähed adwokaadi juure?“

„Ilma adwokaadita ei saa me endid lasta lahutada,“ wastas härra tõsiselt.

„Seda ma tean, aga — wahest ei lasegi me endid weel lahutada.“

„Ma arwasin, sina ei armasta mind enam?“ naeratas härra.

„Sina ütlesid ka, et sulle ükskõikne olen.“

„Noh . . .“

„Aga sinu toredad lilled räägiwad wastandit.“

„Jah, see on õige,“ mööndas härra; ta naeratusest sai lõbus naer.

Hetke aega wiibisid roosid pigistuse hädaohus. Siis lahkusid härra ja daam.

Härra läks oma büroosse ja helistas oma parimale sõbrale.

„Halloo,“ ütles ta, „ma tänan sind, et sa mind hoiatasid.“

„ . . .“

„Kas ma teatud mehest rääkisid? Ei, ma leidsin, et see tarwilik pole. Asi on jälle korras. Head päewa!“

Siis süütas härra sigari ja asus tööle. Daam läks koju. Ettewaatlikult hoidis ta roose käewarrel. Kodus pani ta nad oma kõrwale lauale. Helises telefon.

„Hallo,“ ütles sumbutatud mehehää. „Oled sa üksi?“

„Jah,“ ütles daam.

„Mina olen see, Maks. Tahtsin kuulda, kas õhk puhas on. Kas tohin tulla?“

„Sa näid arwawat,“ wastas daam jahedalt, „et ma seda sulle tõsiselt lubasin. Ainus mees, kellest ma lugu pean, on minu mees. Teil peaks häbi olema, mu härral!“

Ta pani telefonitoru käest, läks oma laua juure tagasi ja kummardas lõhnawate rooside kohale.

Poiss.

Daani kirjanik **Hans Blunck.**

Thies Möller, madal mere tööline, pakkis aeglaselt traadi ja tööriistad kokku, riputas paksud, kollakad latid, mis olid üle jäänud, üle öla ja waatas weel kord uuriwalt üle parandatud teede, mis jooksid tumedate ribadena kaugele hallsinisesse madalwette. Siis wõltis ta aeglaselt lühikese piibu kuuetaskust, täitis ta, süütas tiku ja waatas silmapilguks heledalt põlewasse leeki peopesas. Kui tubakas põles, pööras ta ringi ja sammus läbi madalwee tammi poole, mis tumeda lainena kaugel maa ees seisis.

Merelt, mis oli hall ja waritew, tulid kewadetuule puhangud, weel külmad, kuid kewaderöömsad nagu noored kajakad. Thies Möller ei tunnud neid. Ükskõikne, üksik oli see mees, üksik nagu ta töö kesk pruuni, otsatut ilma. Mõned kalanaised, kes hommikul kõrgete korwidega tammil jalutasid, ja wesi, mis igapäew tõusis ja langes, olid ta ainsad naabrid — ja just nüüd tuli suurelt tammilt naer; Ebbe Wulfi poiss ja weel keegi, keda ta ei tunnud, jooksid paljajalu Brunskoogi poole.

Ta ähwardas neid: „Kuhu?“

„Kuju,“ naeris Hans Wulf ja kargas nagu nirk paljajalu läbi porilompide, nii et suurem talle waewaga wõis järgneda.

„Kuule, Hans, weetõus tuleb!“ hüidis tööline hoiatawalt, kuid poiss oli oli ammu mööda ja wehkles joostes mõlemate kätega õhus, nagu mängiks ta tuulega.

Ebbe Wulfi poiss! Thies Mölleri mõtted lendasid kümme aastat tagasi, aega, kui ta esimest korda teistega otsis tööd rikka taluniku juures. Ta oli kakskümmend aastat ja Ebbe Wulf oli kaheksateistkümmend. Ja Thies Möller ja Ebbe Wulf olid külarahwa jutu all, igaüks mõtles, et neil tuleb raske lahkumine. Kuid inimesed olid liig palju rääkinud ja liig palju uskunud ja kumbki ei wõinud teisele wiimast sõna anda ega näidata, kui armas ta talle oli.

Thies Möller sammus raskepäraselt üle niiske liiwapinna. Wesi ta jalgade all kaswas, nagu woolaks ta maa alt

wälja. Kajakad sõudsid kõrgel ja nende kuningas kisendas kadeduses ja piinas. Läänes sadas sooja wihma, mis merelt tagasi pörkas.

Thies Möller mõtles aastate peale.

Ebbe Wulf oli abiellunud, kui ta pulmarahaga tagasi tuli, ja oli talle nagu wõõrale otsa waadanud. Nii kaua oli Thies ära olnud ja nii wäsinult tuli ta tagasi. Siis oli ta jonn sügawamaks läinud ja ta oli weel kord wälja maailma rännanud. Ja Ebbe Wulf oli lesk, kui ta tagasi tuli, poisike mängis ta põlwedel. Kuid kangekaelsus oli mõlemail endine. Nad teretasid waewalt ja waatasid üksteisele kohates waenulikult otsa.

Kollakas wastuhelk tuli merelt. Weepiisad hakkasid sätendama, langesid nagu kiwikesed. Läänes paistis tulipunaselt õhtune purpur ja kuldus madalalt, muutusid kirjuks kustuwa päikese säras ja lasksid punakaid udulinikuid alla.

Thies Möller waatas ringi ja imestas, et õhtu oli samasugune kui tookord kodust lahkudes. Ja ta unustas aja, mis möödunud, ja ta mõtted jooksid weel kord läbi hämarduwa õhtu üle tammi Ebbe Wulfi maja juure. Ja mõtetes oli tema selle teise asemel, kes ta neiu oli kosinud, ja poiss oli tema poeg.

Tööline sirutas, pööras ähwardawalt ja wahtis suuril silmil üle madalwee. Päike oli loodunud, merelt tõusid hallid pilwed. Wärisemapanew külm käis õhtu eel, nagu nägematutest karikatest tõusid peened loorid üle madalwee.

Hans Wulfi kaaslane jooksis rahutult üle tammi maa poole. Tööline waatas üllatatult sinna. Mis tähendas see? Mõne sammuga oli ta wee ääres.

„Kus on Hans?“ karjus ta poisile.

See waatas talle paha südametunnistusega otsa.

„Ma ei tea; ta jooksis üksi edasi.“

Thies Möller waatas teisele arusamatult otsa ja temasse kerkis wärisew rahutus. Ainsa liigutusega pööras ta,

sammus pikkade sammudega tammi mööda edasi ja siis üle laia, pruuni madalwee sinna, kus ta wiimati oli näinud Hans Wulfi. Wesi kerkis ta all ja tekitas walgeid wahujooni. Kajakad lendasid kisades õhus ja otsisid kaitset õhtu eest.

Thies Möller jooksis, ta jooksis nüüd, nagu oleks ta elu kaalul. Talle tuli äkki meele, et wiimasest tormist saadik üks kaanal enesele uue tee oli kaewanud, mis oli nii sügaw, et waewalt keegi sellest üle minna usaldas.

Merelt tuli aur, roomas lähemale nagu silmadeta loom, kas sirutas tuhatkordselt lainetawaid käewarsi ja nendega weetõusu ja maad hallilt ja otsatult ümbritses. Kajakad lendasid maale ja tuul lamas hääletult madalweel, nagu kardaks ta.

Thies Möller eksis, astus meeleheitel läbi kaswawa wee tõusu ja otsis teed läbi udu. Siis, kui ta kaanali ääres hingetult edasi ja tagasi oli jooksnud, i'ma et oleks leidnud po'ssi, peatas ta äkki ja karjus nii waljusti, piinas Ebbe Wulfi poja pärast, et see kostis kõledalt üle madalwee ja läbi õhtu.

Kaugel, teiselpool kaanalit, hüüdis peen poisihääl, kartlikult, nagu ei tahaks ta äratada udu. Nüüd kargas Thies Möller wahutawasse wette, mis ulatas talle rinnuni, astus sellest läbi, kuni põhi aeglaselt tõusis ja kaugesse, weega täidetud watti wiis.

„Thies, Thies!“

Poiss tuli udust, rippus wärisedes ta küljes. Ta liikmed wärisesid, tahtetult laskis ta enda sülle wõtta.

Aeglaselt sammus Thies Möller läbi tõuswa wee tagasi. Kaks wana, ummistunud kaanalit, millest ta risti üle sammus, andsid talle Brunskoogi suuna

kätte. Siis kadus kõik jälle kaswawasse, ühewärwilisesse wette, millest ta waewaga läbi pääses. Kuid udu muutus tihedamaks, pruunkollakaks, ja wesi ta põlwede ümber oli rahutu, hakkas tuuleta lainetama, pritsis ta sammude all. Thies Mölleri rind töötas raskesti. Wahete-wahel komistas ta, sirutas uuesti ja otsis halluses teid ja käsi, kes teda wõiks aidata. Kuid halastamatult paisus udu igast küljest ja lasus raskesti temal ja ta kandamil.

Wesi kaswas jälle ta sammude all. Talle näis, nagu laskuks pind, nagu haaraks tõus ahnelt ja kahjurõõmsalt ta rinna järele. Tööline peatas, ta karjus appi, hüüdis Ebbe nime, nagu peaks see teda koormast wabastama.

Poiss ta käewarrel haaras ta näo poole ja tahtis seda silitada.

„Ema, ema,“ ütles ta tasa ja hakkas nuutsuma

Thies Möllerile aga näis, et ta ei tohi hukkuda, et Jumal ei luba seda poisi ja naise pärast.

„Ebbe,“ karjus ta, „Ebbe Wulf!“

Seal kuulis ta, kuidas paremal aurik, mis seisis Helmõrti ees ja udus sisse ei pääsenud, waljult ja hoiatawalt wilistas. Ja ta arwestas ja mõistis, et ta ees pidi olema Brunskoog ja et ta oli kesk wana tammi.

Wiimase jõuga kummardas ta ettepoole, pani woolule wastu, otsis tuge woolawalt liiwalt jalgade all ja sirutas keha weest, mis tõusis tal rinnuni. Kuni pind muutus kõwemaks ja wesi jäi madalamaks ja udust kerkis wärisew tuli, Brunskoogi lootsituli.

Seal tõstis Thies Möller lapse üles. Talle näis, nagu peaks ta hõiskama. Naerdes hüüdis ta uttu: „Tule poiss, nüüd on ema lähedal!“

Kuhu?

P. Grünfeldt.

*Adudes, aegudes ahawad ajad,
lõpmatus lõigub ja lõhub;
südames surewad soowidest sajad,
raskus seal rauana rõhub.*

*Südames surewad soowidest sajad,
tuhmuwad tuhanded tuled:
lahkemad laulud ja kaunimad kajad
elu aab lendu kui suled.*

*Lahkemad laulud ja kaunimad kajad
sumbuwad, surewad suhu —
kuhu meid kannawad adusad ajad,
kuhu me läheme — kuhu?*

*Adudes, aegudes ahawad ajad,
rasked, täis roostet ja rauda,
südames surewad soowidest sajad —
awedalt ahades hauda!*

Surmaingel.

Bulgaaria rahwajutt

Jumala käes seisab inimese surm ja elu. Tema üksi teab, kes peab sündima ja kes surema, ja surmaingel lehib alla maa peale ning wiib kaasa hinged, keda Jumal enese juure kutsub.

Kord andis Jumal surmainglile käsu, ühe haige ja waese inimese hinge tema juure tuua. Ingel jõudis majja, perekond asetas ta aukohale ja wõttis ta külustuslahkelt wastu.

„Ärge muretsege minu eest,“ ütles ingel. „Pean haige hinge kaasa wõtma ja sellega wiibimata minema Jumala juure tagasi. Jumal ootab mind!“

Nüüd hakkasid haige lapsed nutma ja haige naine nuttis kibedasti. Nad kõik piirasid ingli ümber ja palusid teda, et ta neilt nende isa ja toitjat ei rööwiks.

Surmaingel oli liigutatud, mõtiskles ja ütles siis tasakesi iseenele:

„Lapsed on alles väikesed, naine waene ja abitu. Nad kõik jääwad isata ja toitjata. Ja ainsa hinge pärast häwineb mitu inimest!“

Waikides tõusis ingel, suudles ja kaisutas lapsi ning läks taewasse tagasi; ilma et Jumala tahtmise oleks täitnud.

„Kus on inimese hing, keda tooma ma sinu saatsin?“ küsis Jumal inglilt.

„Issand,“ wastas ingel, „anna andeks! Mina kahtlesin sinu helduses ja wägewuses. Kas ei ole parem waesele mehele seniks elu jälta, kuni lapsed suureks sirguwad?“

„Jumala teid ei tunne sina,“ wastas wägew Jumal. „Mine ja täida see, mis sulle nüüd ütlen: too minule merepõhjast üks kiwi!“

Ingel ruttas seekord Jumala käsku täpselt täitma.

Jõudes kiwiga Jumala ette tagasi, ütles see:

„Löö kiwi katki ja waata, mis temas peitub!“

Ingel lõi kiwi katki ja nägi, et selles ussikene liikus.

„Kes on selle kiwi loonud?“ küsis Jumal.

„Sina, Wägew Jumal!“

„Kes on sellele ussikesele elu annud?“

Surnute saarelt.
Buschi Glaukar anastigmaat 1:4,5.

Kes toidab teda? Kes muretseb kiwi eest, mis merepõhjas peitub?“

„Sina, oh Issand!“

„Kui ma ussikest merepõhjas toidan, siis annan ma inimesele, kelle ma oma näo järele olen loonud, veel enam. Mina tean, kui pikaks ma inimese elu wõin määrata. Mine, rumall! Täna saadik pead sa olema pime, et sa ei näeks, kes inimestest on rikas, kes waene, kes noor, kes wana. Sa pead olema kurt, et sa ei kuuleks inimeste kurtmist ja nuttu. Sina pead olema ka tumm ja nägematu, et inimesed sind ei näe; kui sa majja lähed. Sul ei pea olema ka südant, et kõik inimesed oleksid sulle ühesugused.“

Sestsaadik on surm pime ja tumm, kurt, nägematu ja südametu.

Profuröri tütar.

Saksa kirjaniku Kurt Martin'i romaan.

8

Lothar silmitses teda teravasti.

„Räägi kõik südame pealt ära!“

„Ei! Jsa jutustas sinule ja Hermannile minu tagasitulekul oma tütre äraviiamise loo. Olgu sellest küllalt!“

„Kõik ei olnud nii, Helene!“

„Ära küsi! Kord kuuled ja kõik! Mis tahtsid ja minule enesest jutustada?“

„Maewalt on selleks õige tund. Ja ometi. Olgu! Helene, olen sulle juba jutustanud õnnetust Hedwig Brandesist, omast võitlusest isa vastu tema pärast, tema süüdlaslike mõistmisest. Ma pole sulle kõik jutustanud. Olen juba mitu näbalat Hedwig Brandesiga kihlatud. Ta sai minu mõrsjaks viimasel päeval enne ta siit Brückenausse saatmist.“

Ta nägi, kuidas Helene pea rinnale vajus.

„See ei olnud lähematu samm, Helene! See sündis küpse kaalutlemise ja weendumise järele. Mina armastan Hedwigit ja tean, et temagi mind armastab. Kord saab Hedwig wabaks, warem või hiljem, kas ta süütus selgub või ei, kas ta maailma ees õiguse saab või mitte, aga minu naiseks saab ta nii kui nii. Seda pidin ma sulle ütleva, ja ma tahan sinu juust kuulda, kas ja Hedwigist kui oma wennonaisest tahad lugu pidada või mitte ja kas ja tahad minu mõrsjale olla armastaw õdel. Võin sulle — mis puutub Hedwigi süüdistust — ainult wanduda, et ta on süütu. Ja nüüd räägi!“

Helene waatas temale silma ja andis talle kää.

„Sina oled hea ja oled inimene, kellega Hedwig Brandes õnnetikuks saab. Südamest soovin ma sinule ja temale maailmas kõige paremat õnne!“

„Ma tänan sind, Helene! Tean, et ja minuist aru saab. Sina oled teistfugune kui oli tädi Ewa. Hermann ema on wististi kallimeelne ja hea ja üllas, aga mul oli ometi, nagu oleks meie wahel tekinud lõhe, kuristik, kui temale kõik jutustasin.“

Helene küsis mõtiskledes: „Mis ütleks tädi Ewa, kui Hermann oleks Hedwig Brandese omale mõrsjaks walinud?“

Lothar naeratas tasakesi.

„Oleks meele heitnud. Mitte, et ta oleks ütelnud ei; aga südames ei oleks ta oma poja walitust aru jaanud.“

„Tema ei peaks Hedwig Brandesist mitte lugu.“

„Ta oleks kõiges selles sündmuses abitu. Aga kuula: ma tahan ka isaga rääkida. Ei jõua kauemini waitida. Jsa peab teadma, mis kolmeks aastaks wanglasse mõistetud Hedwig Brandes mulle tähendab.“

„Ta läheb marru.“

„Aga peab tõstiasjaga leppima.“

„Mina kardan seda läbiväärimist.“

„Ole rahulik! Sellepärast walmistangi sind ette. Tema kutsub sinu minu vastu ja ootab, et sina minu teo hukka mõistaksid.“

„Mina?“ Ta silmitses wenda suuril silmil.

„Ütlen temale suu sisse: Lothar talitab kui mees; aga sina . . .“

„Mis ja tahtsid ütelda?“

„Jäta see. Ei ma tea weel, mis temale ütlen. Aga ma toetan sind awalikult.“

„Siis on sul kodus maewalt weel rahu.“

„Lähem siis reifima.“

„Ja Hedwig? Kui ta kord sinu ees seisab?“

„Tahan aidata, et ta kõik oma walu unustab.“

„Siis oled ja weendunud, et minu usul neiu süütusse õigus on?“

„Jah.“

Lothar silmitses teda: „Helene, mul on üks palwe.“

„Räägi!“

„Hedwigil on ema. Ta elab siin. Ja kannatab oma tütre pärast raskesti. Mina külastan teda tihti ja tema jutustab mulle Hedwigist. Kui ma nüüd sind paluksin kord minu seltsis teda külastada — kas lükkaksid minu palwe tagasi?“

Helene waatas temast mõtiskledes mööda.

„Mina? Ei. Tahan teda heameelega mõnikord külastada.“

„Kui hea ja oled!“

Helene tõrjus: „Ära nimeta mind heaks!“

„Ometi, ja oled hea. Ja kuule! Mina ei jõua siin kõigest maewalt hoolimata tõst warrast jälgides edasi. Hedwigi wend elab Kölni lähedal Diesebachis. Ja Andreas Reim, kes minu armates Simringiga ühe teki all seisab, peab Kölnis äri. Seal tuleks kord uurimist toimetada. Tahaksin sõita Hedwigi wenna juure ja temaga kõik läbi rääkida. Aleksander Brandes on Diesebachis suures Röderi masinatehases profuristik. Mis ütled sina selle kohta?“

„Mina ei sõidaks tema juure.“

„Mitte?“

„Sa ei tunnegi ju teda.“
 „Mis sellest?“
 „Temaft pole sulle ometi kasu.“
 „Seda näeme weel.“
 „Ei taju waewa.“
 „Miks? Ratsjuda woin ikkagi. Ja selle katse tahan ma kindlasti teha.“

15.

Andreas Keim läks kontorist tufaselt teretasdes läbi ja miskas oma erakontori ukse oma taga paukudes kinni.

Kohe selle järele kiskus ta selle jälle lahti ja hüüdis kähisewa häälega:

„Preili Osten — kirjutama!“

Teise akna alt kirjutuslaua äärest tõusis kutfutu, wöttis märkusteraamatu ja pliiatši ning sammus ukse poole. Teiste teenijate pilgud waatasid teda kadebalt ja tigejusjega, ojal ta jultumusjega. Keegi wäike, punajuustjeline mees, kel nägu rõugearme täis, sojistas, kui neiu möödu:

„Soowin lõbufat ajawiidet!“

Ja kui üks neiu taga kinni läks, algas ärew sojistamine.

„Waemalt jõuab ta siia, kui teda juba kut-
 futatse!“

„Nüüd wiibib ta jälle paar tundi seal!“

„Noh, temal on õnne. Wiibib alles paar
 nädalat siin ja juba on ta wanamehe lemmik!“

„Wöttis selle maid ilusa näolapi pärast!“

„Miks siis muidu. Seft mis ta siis oskab!“

„Sel on taipul!“

„Jah, aga teeb, et ära mine lähedale! Just
 kui printsejs!“

„Need on kõige hullemad!“

„Ei tea, kas wana ta omale wõtab?“

„Wõimalik. See maksab talle siis palju
 raha.“

„Äri lähneb ju hästi!“

Kui Helene Osten kirjutusmasina ette istus, lendas ta pilk Keimile, kes akna all seisis ja oma läikivaid muiste juukseid suges.

Kui wõigas oli see mees! Nüüd pööras ta oma mustad filmad neiuale.

„Olete hästi maganud, preili Osten?“

Daani wabatahtlikkude kaasabi Eesti Wabadussõjas.

4. aprillil s. a. möödu 10 aastat, kui daani wabatahtlikkude kompanii 189 meest 12. ohwitseri juhatusel 20. Matseni kuulipildujaga ilmus appi Eestile wõitluses Nõukogude wenega.

Paari nädala harjutuse järel asus kompanii kapten R. G. Borgelini juhatusel Rõuge piirkonda lahinguliinile. Kui kolonel W. Mutz asus Lätis eramlastele pealetungima, määrati daanlased Marienburg — Schwaneburg — Kreutzburg — Jakobstad liinile. Pärast siirdus kompanii Pihkwa-Ostrowi liinile, kus wõitles kõrwuti Kalewi skouts malewaga.

2. septembril 1919 aastal lahkusid daanlased Eestist kodumaale. Enne lahkumist ülendati kolm daani wanemat leitnanti Eesti kapteniteks ja kapten R. G. Borgelin Eesti kolonel-leitnandiks. Kaotasid daanlased surnutena 20. ja haawatutena 50 meest. Daani wabatahtlikkude kompanii oli eeskujulik, hästi distsiplineeritud wäeosa, kes pidas ennast igal pool hästi ülewal.

Kolonel leitnant R. G. Borgelin,
 Daani wabatahtlikkude kompanii ülem Eesti Wabadussõjas. Wabadussõjast osawõtmise eest sai autasuna Maidla mõisa südame, kus asutas eeskujuliku majapidamise.

"Täna, härra Keim. Mina magan alati hästi."

"Mis ime, kui alles nii uoor ja priske ollakse kui Teie. Aga Teil võiks kergem elu olla, palju kergem. Võitjite kauemini magada, päev otja romaane lugeda, noh, mis sellest rääkida."

Neiu furus küüned peopesja ja naeratas.

"Sellist elu ei saa mina ita! näha!"

Keim hakkas karedasti naerma ja astus tema juure.

"Oleneb ainult Teist. Milline kulbjuuks Teil on!"

Mees silitas seda himulikult.

Neiu märises, aga midagi ta juures ei ilmutanud ta sijemist wastikust.

"Meeldib see Teile?"

"Muidugi."

"Mina ei leia selles midagi iseäralikku."

"See sobib Teie filmadele."

"Tõesti?"

"Jah. Juba neli nädalat olen ma waadand, kuidas Teie päev päewalt ilusamaks muutute. Breili Osten, pange pliiats käes!"

"Aga mina arvan, Teie tahtsite mulle ju mõnda firja ditteerida."

"Siljem!" Ta hingas raskesti.

"Kas pean jälle lahtuma, härra Keim?"

"Ei, jääge!"

"Aga . . . ?"

Keim kummardas ta kohale ja wiskas ta oma rinnale, nii et neiu liigutadagi ei jõudnud. Mehe palaw hingeõhk riivas neiu põske. Keimi huuled põlesid ta suul.

Ta pigistas filmad. Ta pea käis ümber Ta kartis minestusse langemist.

Ei! Ainult seda mitte! Walwel olla! Ja mängu mängida äärmuseni!

Neius möllas meeleheitlik wõitlus. Siis wõitis tahe temas wõituse, wiha, lusti häbematu kallalekippuja nägu weriseks kriimustada.

Ta ei taistunud Keimi kobamaid käsi. Ainult veri tõusis talle meelekohtadele. Teda waldas ääretu häbi.

Keim ähtis ta kõrwa juures;

"Kui ilus ja oled! Kui suurepärane! Kui priske ja noor! Ah, nii ilus. Sina, kas tahad tõesti — ? Sa pead kõik saama, mis ihkad. Pead elama kui printsess. Pead elama kui — ah, mis ma räägin! Kuidas ise tahad! Olen rikas, rikkam kui usud. Võitsin ainult Simringi kaudu waranduse. Ei taha kogu seda sadatuhandet marka, mis selle juures minule osaks langeb. Selle kõik pead saama sina! kõik! Ja veel enam! Mis ise tahad! Täidan iga su soowi. Ja kui ma veel enam peaksin tegema kui tooford wanduma. Sina! Aga sind tahan

ma selle eest, sind! Tahan sind nautida, tahan juua sinu ilu, sinu noorust! Müüd täna weel, kuuled sa?"

Neiu awas filmad ja heitus. See oli metsloomade pilk, mis teda tabas.

"Pea olema ettevaatlik wenna pärast!"

"Mis on minul temaga tegemist!"

"Tema walwab iga minu jammu."

"Teda pole siin. Siin wõime teha, mis tahame."

"Ei, mitte siin!"

"Kus siis? Reisime weel täna kusagile!"

"Nii ruttu see ei lähe. Aga warsti reisib minu wend ära. Warsti."

"Mina ei wõi oodata. Ma janunen sinu järele!"

"Weel mõni päew!"

"Jälle oodata!" oigas Keim.

Helene waatas temale, meelitawalt ja ühtlasi käskiwalt.

"Kes mind tahab saada, peab mind ka enese käskijannaks tumistama. Seda tahan ma."

Keim kobas teda jälle.

"Kui ilus ja oled!"

"Jäta see. Nii tahan ma!"

"Ja mis sa mulle lubad?"

"Reisin sinuga niipea kui wõin."

"Kuhu?"

"Rheini mööda üles. Tahan näha Rheini ja röömus olla."

"Röömus, jah, ja . . ."

Helises telefon. Kirudes läks Keim apa-raadi juure.

Keim — jah. — Ei lähe. — Müüd?

— Aga kui ma ütlen. — Noh, olgu siis. — Ma tulen!"

Ta pööras neiu poole.

"Pea minema Merlingeri juure. Olen poole tunni pärast jälle siin."

Neiu waatas temale: "Nii ei wõi ma kontoris minna. Pea oma juukseid korraldama. Kas wõin siia jääda?"

"Sia jääda? Mis sa küsid? Muidugi wõid. Olen röömus, et siia jääb. Sina!"

Weel kord kaisutas ta teda ja suudles ta nägu: "Olen warsti jälle siin!"

Neiu nõudis: "Sa ütled, et mul siin sinu jaoks töid on teha!"

"Jah, et sind ei tohi keegi efsitada!"

"Täna."

Raske paistis tal olemat neiuist lahkuda: "Sina!"

Ruttu läks Keim uffe juure ja lükkas selle lahti. Väljas kontoris fajas ta kare, käskiw hää.

Helene tõmbas hinge: "Läinud. Jumalale tänu!"

Wastikus wapustas teda. Waikus. Ta kis-
kus taskurätiku ja hõõrus sellega oma nägu.
Suultel põlesid veel Keimi suudlused. Ta wä-
rises. Ja pigistas hambad kokku.

See pidi olema! Nüüd oli algus tehtud.
Nüüd algas suur mõtlus, ja see pidi õnes-
tuma. Mis oli Keim ütelnud: Wanne! Ja
sabaduhat marka Simringilt. Jah, kõik oli
nõnda õige!

Wäikese peegli abil korraldas ta oma juukseid.

Nii, ja nüüd võimalust kasutada! seal sei-
sis alles hommikune post. Mis see oli? Sel
kirjal seisis ärajaatjana; Aleksander Sinring!

Ruttu lastis ta selle kirja oma pluuse kae-
laaugust sisse libiseda. Mõtiskles. Astus tele-
foni juure.

"70 — 273. — Siin Helene! — Jah —

läbiwaatamine ikka esimene asi. Ütlege mulle,
preili, mis tähtsaid asju ta siin siis ajas?"

"Dikteeris paar kiiret kirja."

"No näe, ja ei heitnud postile filmagi?"

Ta astus laua juure ja firmis jultumult kirju.

"Tõesti, kõik veel nii!"

"Jätke see!" käskis neiu.

Mees kummardas ja pilkas: "Wabandust!
On Teie toht nüüd siin, preili chef?"

Helene kahwatas.

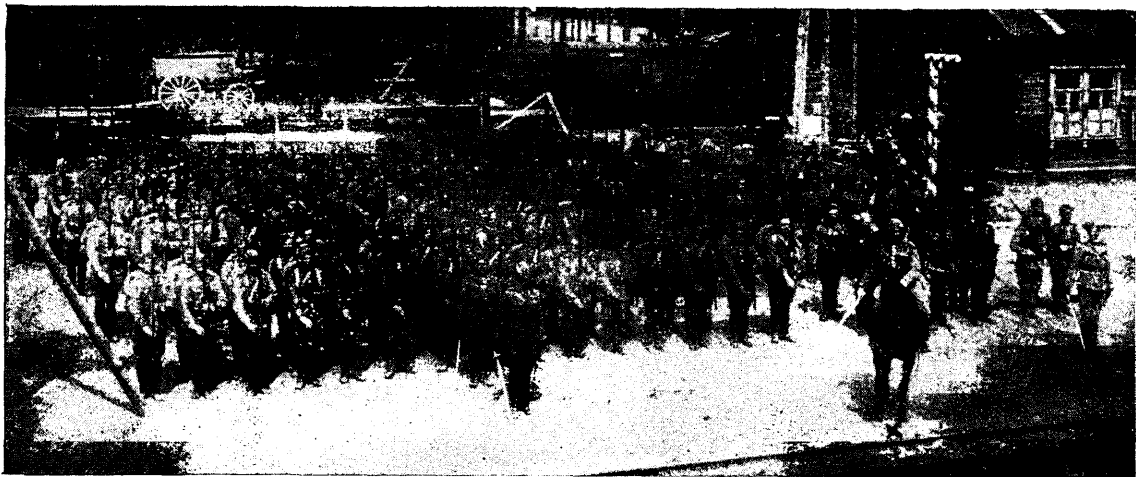
"Minge! Mina kaeban härra Keimile Teie
peale!"

"Balum! Mis ma siis Teile tegin?"

"Silmapilk minge!" käskis Helene wihaselt.

Mees kehitas õlgu: "Teie ei ole minu käs-
tija! Teil pole midagi käskida!"

"Ja teil pole siin midagi otsida!"

Daani wabatahtlike kompaniiülem kapten **R. G. Borgelln** esitab Nõmme jaama ees
wabatahtlike daanlasi sõjawägede ülemjuhatajale 1919. aasta kewadel.

Peaa sinuga tungiwalt rääkima. — Jah, wõin
juba tulla. — Hea küll. Nägemiseni!"

Ta pani telefoni käest, hakkas kergemini hin-
gama. Mis nüüd teha? —

Seal seisis van Dovent ju weelikogu hin-
nakiri. Ta wõttis selle ja hakkas seda ära kir-
jutama.

Uksele koputati. "Sisse!"

Ilmus rõugearmiline.

"Wabandust! Kas tohin esitada? Tahaksin
waid küsida, millal post täna wälja antakse.
Dotan seda."

Mees waatas neiu selle juures jultumult
filma. Kartmatult waatas neiu talle vastu.

"Härra Keim kufuti äkki wälja. Niipea kui
ta tagasi tuleb, waatab ta posti läbi."

"Do, härra Keim pole posti veel waada-
nudki? See on haruldane. Muidu oli tal selle

Mees hakkas inetult naerma: "Muidugi!
Aga Teil on siia asja, mis? Ja leidsite jubal
Noh, miks mitte. Nõõrige wanalt vähemalt
hult raha wälja. Tema wõib seda juba kulu-
tada, kui selline tüdruk kui Teie ennaft. . ."

"Wälja!" kisendas Helene püsti karates ja
käega uksele näidates.

Wäljast kostis Keimi hää. Punapealine
kahwatas. Ruttas ukse juure. Aga juba seisis
Keim läwel. Ta tõmbas ukse oma taga kinni
ja waatas küsides ärewale neiuile:

"Mis on?"

Wärisedes hüüdis Helene:

"See inimene on mind kuulmatul kombel
haawanud. Ta on mind juba kontoris jultu-
malt kiusanud! Ja nüüd. . ."

Keim waatas punapealisele. Ta filmad lät-
sid punni. Siis astus ta mehe juure ja wiru-

Daani wabatahtlik Tallinnas wanal daani linnamüüri 1919. aasta aprillis.

tas talle rufikaga näkku. See karjatas wihahelt: „Teie!”

„Kasige siit. Olete wallandatud — filmapilk!”

Keim kiskus ukse lahti.

Käige! raha antakse Teile weel, aga filmapilk lähete!”

Wihahelt lahkus punapealine.

Keim pööras Helene poole: „Mis oli?”

„Ta ütles mulle häbematu si näkku — minu si ja sinu si!”

„Ma!”

„Helene nägi, kuidas Keimis jälle nälg tõusis.

„Palun, lasse mind nüüd minna. Sain peawalu.”

„Just nüüd?”

„See mees on jüüdi. Tahan minna pisut wärskke õhu kätte.”

„Mina tulen kaasa.”

„Ei! Sina jääd siia ja waatad posti läbi. Kell taks olen ma jälle siin.”

Keim ohkas: „Loobetawasti oled ja õhtu-poolikul jälle terve.”

„Wististi.”

Ruttu lahkus ta. Sügawasti hingates astus ta tänavale. Ja ruttas kiiresti, nagu oleks teda taga aetud, Pärna tänavale, kus ta ühe lese proua juures elas. Tuppa jõudes lufustas ta ukse, kiskus jaki seljast ja kübara peast ning ruttas kohe pejulaua ette. Wabamalt hingas ta, kui wesi ta nägu niisutas. Kõik Keimit ülbused pesi ta maha. Ja käterätikuga hõõrus ta oma näo peaaegu weriseks.

Et aga sellest mustusest lahti saada!

Wiimaks kuivatatas ta. Nüüd oli ta jälle inimene!

Kell 11 jai ta „Kuldwärawa” restoraanis Aleksander Brandesi ga kofku. See pigistas südamlikult tema kätt ja waatas talle uurimalt näkku: „Noh?”

„Jõudsin edasi.”

„Nii siis ometi!”

Nad seletasid kelnerile, et söögiga aega on, ja tellisid pudeli weini. Kui kelner kaugenes, jutustas Helene:

„Lasksin täna — asja nii kaugele areneda.”

„Sa oled —?”

„Täna algas ta kohe minu si. Ja nüüd on asi nii, nagu armaks ta mind oma tulewaseks armusejeks. Ta suudles mind.”

Aleksander Brandes pööras pilgu kõrwale, pigistas hambad kofku.

Helene ütles tasake si: „See oli kole. Urwasin, et wajun rappa.”

Aleksander toetas pea käele, unustas kõik oma ümber ja ütles waljusti:

„See ei lähe! Nüüd, mil asi nii kaugel on — ei jaks ma enam. Ei jõua seda sallida. Mõtet, et Keim sind . . . ei!”

„Bean wälja kannatama.”

„Aga mina ei luba seda.”

„Mis ütlesid ja mulle weel tunaeile?”

„Olin narr. Olin meeletu. Nüüd ei jõua enam. Beame kõigest loobuma.”

„Neiu aga seletas kindlasti:

„Ei, me peame wälja kannatama. Mina mängin oma mängu lõpuni!”

„Ei tohi!”

„Waja on Hedwigit aidata.”

„Me peame otsima mõne teise tee.”

„Ja sina usud, et nüüd tagasi astun? Ei! wõtsin selle osa oma peale wabatahtlikult. . .”

Kurwalt tõrjus Aleksander:

„Mitte wabatahtlikult. See kõik oli . . .”

„Ara räägi nii! Nüüd tunnen ma oma kohust. Tahän teha ülesõhtu, mis prokurör Osthoven Hedwig Brandesile tegi, jälle heaks.”

„Ja ohwerdad enese selle juures.”

„Ei! ma wõidan!”

„Ja tahad selle kaabakaga edasi mängida, tahad enast temast lasta —”

Urewalt kähwas ta käsi läbi juuste.

„Mina ei kannata seda!”

„Aga Aleksander!”

„Ei, ma ei jõua seda mõtet kannatada. Tunnen: huffun selle juures hingelikult. Sina, ja . . . Mis olen ma siin wälja kutsunud!”

„Neiu pani oma kae tasake si tema käele.

„Kas kaotad julguje?”

„Kui sina see ei oleks, keda see kaabakas. . .”

„Mina ohwerdan ja teon selle ohwri heameelega.”

„Sa aitad Hedwigit ja mina —! Kui sa nüüd selle mängu juures koguni . . .” Ta käed läksid rufikasse. „Ma tapaksin ta!”

„Aleksander!”

Paluwalt silmitses see teda.

„Kas minu palve siis sulle midagi ei tähenda? Aga jah, mis võiks ta küll tähendada!“

„Mitte nii! Meie vahel on ju kõik selge.“

„Aga sündimü jääb sündimüks!“

Neiu nägi, kuidas mehe nägu elunes. Walu, nuure, ifegi meeleheit mõitlesid seal raskesti. Ja tema silmi tõusis omalaadiline sära.

„Ma tean, mis sind liigutab. Sellest ei tohi me nüüd rääkida. Kõik meie mõtted kuuluvad nüüd Hedwigile. Aga kui me oleme mõitnud, siis . . . kui ja siis tahad, et mina... Siis küsi minul. Seni aga mõitleme waprasti külg külje kõrwal Keimiga.“

Aleksander tõstis filmid ja waatas neiu filmi. Temasse ferkis wäite lootus, aga see oli ometi lootus.

„Kui ma tahan — kui ma tahan!“

„Ja andis neiuale käe.“

„Anna andeks! Jffka jälle woin ma waid üht ütelda: anna andeks!“

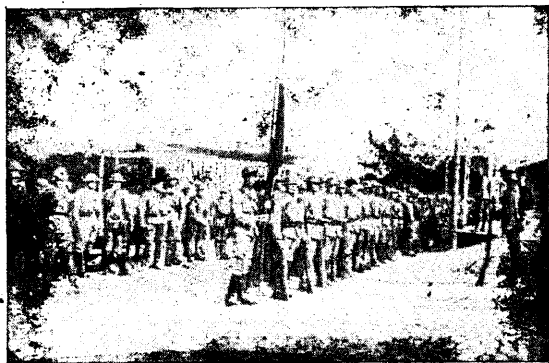
„Meie wahel pole midagi, mis mul sulle oleks andeks anda!“

Nad waatasid üksteisele filmi. Kerge puna ilmus neiu põskedele. Ta wõttis käsitotikesest ühe kirja.

„See kiri oli täna posti hulgas. Ma pole teda weel awanud. Waata, see kiri tuleb Simringilt. On esimene, mis meie kätte satub.“

Aleksander kahmas ruttu kirja, rebis ümbriku ja hoidis kirja käes. Poolwaljusti luges ta:

„Andreas! Mul on hea meel, et oled wiimase korjanduse H—se wiinud. Woin sulle täna teatada, et lähemal kuul jälle peame L—i foitma. Olen kõik ette walmistanud. Sada-üheljakümmeend tuhat marka saabusid õigel ajal. Mõnikord on mul wäikesest neiuft kahju, aga sul on õigus: Geffkätt tuleme meie. Küll ta need kolm aastat üle elab. Selline noor neiu jaksab juba midagi kannatada. Herbert.“

Daani wabatahtlikkude kompanii Tartus 1919. a.

Daani waba'ahtlikud Rõuge juures kaewikutes 1919. aasta maikuus.

16.

Wiktori tänawa murgal kohtasid Lothar Osthoven ja Helene kokkuräägitud tunnil. Üksteise kõrwal sammusid nad edasi. Lothar silmitfes teda.

„Su wäljanägemine pole wiimasjal paaril päewal hea, Helene. Oled sa haige?“

„Ei. Minult pea walutab mul mõnikord. Usun, parem oleks . . .“

„Mis?“

„Oh, ei midagi!“

„Käisid sa jälle kord tädi Gwa juures?“

„Ei. Aga ta ootab mind täna õhtupoolel. Rääkis minuga telefoni kaudu.“

„Mulle näib, et sa enam heameelega tema juure ei lähe.“

„Oh ometi!“

„Kohtasin eile tädit. Tema küsis minul, mis siis õieti on sündinud, et sa enam tema juure ei lähe. Tema märkis nii mõndagi. Kas on firu ja Hermannini wahel midagi juhtunud?“

Neiu waatas otse edasi: „Ei!“

„Mina ei taha sind tüüdata. Wajad sa aga nõu, siis räägi minuga. Mitu sind meeleldi igal ajal.“

„Igal ajal?“

„Miks sa nii kummaliselt küsid?“

„Ei midagi. Jutusta enesest!“

„Minust? Palju rõõmustawat mul sulle jutustada ei ole. Waene Deijler, kellest sulle rääkisin, teeb mulle muret. Teda rõhub teadmine, et ta nüüd peab kuuluma parandamatute roimariite hulka, kelleks eeluurimine ta tembeldas. Westlesin temaga eile terve tunni. Ta kaldub wiimastel nädalatel üldse raskemeelsusse.“

„See waene mees! Kes on siis tema õnnetuses süüdlane?“

„Arme mõistame kohut. Aga kui ka sündi-

nut enam ei saa olematuks teha, siis on ometi meie kohus teda aidata."

Nad pöörsid Altmülleri tänawale. Maja nr. 43 ees peatus Helene. Lothar waatas talle üllatult otsa.

"Kas ja siis tunned seda maja, kus Hedwigi ema elab?"

"Mina? Do, see on ju . . . Laffin warem proua Brandesel enesele mõned pesuasjad tikida."

"Sellest ei ole ja mulle sõnagi lausunud."

"Unustasin."

Nad läksid üle õue. Lothar helistas. Proua Brandes taganes imestades: "Sina!"

Lothar imestab.

"Kas sind minu tulel üllatab, ema? Siin toon sulle oma õe Helenele. Ta ju tunneb sind."

Ja Helene ütles ruttu: "Tere, proua Brandes! Kas mäletate veel mind? Seda on küll palju aega tagasi. Tõin Teile toolkord pesu tikida."

Wanaproua kogeles: "Tere, tere! Jah, õige küll. Palun, rõõmustan väga — palun!"

Ta awas ukse.

Lothar lastis õe enne tuppa ja küsis imestades:

"Sa oled täna nii üllatatud, ema. Kas ehitame?"

See waidles: "Oh ei, ei. Mõtlesin parajasti Hedwigile, ja siis . . . Palun, võtke ometi istet, preili Osthoven!"

Helene astus tema juure; nende pilgud kohustasid.

"Proua Brandes, ma tean kõik, milline wahetord on minu wenna ja Hedwigi ja Teie wahel. Palun, oleksin õnnelik, kui ka mulle sina ütlesite!"

Wanaproua kogeles: "Kui ma, kui ma tohin!"

Lothar noogutas rõõmasti: "Kui Helene sind palub, ema! See on ju sinust ilus, Helene. Sul on õigus. Ütelge üksteisele sina. Ja ema rõõmustab wististi, kui ja teda tihedamini külastab?"

Ja wana proua kinnitas jälle julgemini: "Jah, see rõõmustab mind. Oh, te olete nii head. Helene, palun, istul Istuge ometi!"

Lothar teatas oma kawatsest lähemal nädalal jälle kord Brückenauße sõita. Akli oli ta otsaesine pilwe läinud.

"Ja jällegi ei saa ma Hedwigile häid teateid wiia. Nii see edasi ei lähe. Ema, sinu poeg Aleksander elab Kölni lähedal Dieffenbachis, eks ole nii?"

"Jah, Lothar!"

"Ja Reim, kes Simringiga wististi käsitäes töötab ja kogu warguselugu wististi teab, võib olla iegi Simringi abimees oli, elab ka Kölnis.

Me peame nüüd Kölnis uurimist algama. Ehk võiks Hedwigi wend seal minuga käsitäes töötada. Mis sina arwad?"

Ta silmitses leske põnewalt. See näis olewat üllatatud, kohmetu.

"Ei tea, ei usu. Mina . . ."

"Aga sinu pojalt peab ju ka huwi olema Hedwigi süütust päemawalgele tuua. Olgugi ta ainult Hedwigi poolwend. Kord ütlesid ja mulle, et tal Hedwigist väga kahju olla."

"Muidugi. Aga kas ta aidata saab?"

"Tahan Kölni sõita ja teda külastada."

"Oh parem mittel!"

"Mitte?"

Lothar silmitses teda imestades. Hedwigi ema näis mõtlewat mingisuguse nurega. Siis waatas ta Helenele.

"Nüüd ütled ja umbes sedasama, mis minu õde ütleb. Imelik! Teie mõlemad usute, et see ilmaaegu on. Aga miks? Ratsuda võiksin itkagi. Seft minu kohus on iga abinõu proowida, et Hedwig pääseks. Ei, mina sõidan Kölni, nii pea kui mul mahti on!"

"Aga . . ."

"Oh ei!"

"Jah, aga mis te siis tahate?"

Helene küsis: "Wõi usud, ema, et sinu poeg Kölnis seda asja uurib ja see siis hea ei ole, kui Lothar teda segab?"

Wbitult waatas ema ringi.

"Ei tea. Oh et ma ometi paljugi võiksin muuta!"

Lothar uuris: "Nimelt mis? Kas on midagi sündinud, mis sind piinab?"

Kurwalt noogutas ema: "Mind piinab paljugi!"

"Aga küllab saab kõik jälle heaks."

Ema õhtas: "Kui seda võiksin uskuda!"

"Nii julgusega täna? Wõimalik, et Hedwigi juba lähemal ajal wabastamel"

"Wõib olla. Aga muidu . . ."

"Muidu? Noh, mis sind muidu veel piinab, muutub peagi rõõmuks. Igatahes reisin ma kord Kölni."

Helene palus: "Kirjuta parem kord Brandesele. Eks ole, ema, parem on, kui Lothar enne kirjutaks?"

"Jah, see oleks hea. Oleks parem, arwan ma. Lothar, kirjuta kord Aleksandrile!"

Lothar noogutas: "Teil on õigus. Ma kirjutatan talle veel täna ja küsin, kas ta minu feltis Hedwigi wabastamiseks tahab mõidelda."

Lahkudes saatis Lothar õe trammini ja küsis siis:

"Kas tahad seda waest naist veel kord külastada?"

"Jah, heameelega."

„See on sinust ilus. Mina olen seal nagu kodus. See on ju Hedwigi kodu.“

„Jah, Hedwigi kodu. Dnn neiu! Keda nii viisi armastataks!“

Lothar filmitseks teda: „Kadestad sa Hedwigit?“

„Oh ei! Temale soovin ma meeleldi sinu armastust. Tema peab sinu kõrval väga, väga õnnelikult saama!“

„See on minu soom, ja kui mul veel üks teine soom on, siis on see see, et sinagi kord leiaksid oma õnne!“

„Mina?“

„Kibe joon ilmus neiu suu ümber. „Minu õnn? Kust peaksin küll selle leidma?“

„Aga, Helene, see kõlab ju raskemeelselt!“

Helene naeris juba jälle: „Ei, ei, andesta. Minul pole kurtmiseks põhjust!“

Ustmatult filmitseks Lothar teda: „Mis võib ta jüda küll rinnas rääkida?“

Tramm lähenes. Helene andis talle kätt: „Nagemiseni. Tädi ootab mind!“

„Ela hästi! Ja terwita tädi Ewat minult!“

Helene sõitis. Süda tundis tal küllastuse eest hirmu. Bachiplatstil lahkus ta trammist ja läks laia puisteed mööda jala edasi. Rahel pool seisid aedades juured suvilad.

Ta jõudis Ewa v. Lunzeni suvila wärawa ette ja helistas. Tädi tuli talle lahkesti vastu.

„Helene! Kui hea meel on mul, et tuled!“

Südamlikult saatis ta tulija sohwa juure: „Tule, weikeme pisut.“ Siis küsis ta murelikult: „On sul midagi wigas? Oled nagu haiglane. Hermannugi räägib, et ta sinuga rahul ei ole.“

„Mul on mõnikord peawalu, tädi.“

„Oled sa seda Hermannile ütelnud?“

„Ei.“

„Ei? Kas sa siis Hermannit ei usalda?“

„Ometi, tädi.“

Ewa filmitseks teda murelikult. „Kui mina ometi võiksin aidata. Hermanniga ei ole ma ka enam rahul, Helene. Ta on hoopis teiselt saanud. Mina — ma aiman kõik!“

Ta wõttis Helene käest kinni.

„Hermann armastab ja kannatab selle armastuse all! Helene, kui inimesel ainus laps on, siis teeb see emale kahetordset walu, kui ta näeb poega kannatavat ja ei saa teda aidata. Tema on kord üliroõmus, siis jälle surmani kurb. Kord näib ta oma lootuste täideminetut lootwat, armastusedonne, nagu ta seda omale kujutleb, siis aga näib ta jälle kõigest lootusest loobumat. Ja minul kui emal on seda raske waadata teadmises, et ma teda ei saa aidata.“

Helene pea oli norus:

„Seda wõin ma armata.“

„Hermann armastab ja soowib südamest, et see armastus ta õnnelikult teeks ja täide läheks, ja et neiu teda — wastu armastaks!“

„Aga kui ta ehk armastab neiu, kes temast feltskondlikult alamal seisab?“

Ewa v. Lunzen näis olemat nõutu.

„Aga Helene, mina arwain . . . Jah, kui sa nii räägid, siis muidugi. See waene pois! Kas sa siis ei ole märganud, et ta sind . . . Helene, pean sinuga rääkima awalikult. Sina oled see, keda Hermann armastab!“

Helene hingas raskesti: „Ma — tean seda!“

„Ja sina? Räägi minuga awalikult. Mina ei lausu temale sõnagi sellest, mis sa räägid, kui a seda soowid. Aga ole minu wastu wähemalt awalik. Sa tunned ja tead ju, et ta sind armastab. Ja sina!“

Ta nägi pisaraid neiu silmas.

„Helene, kas armastad kedagi teist?“

Neiu raputas pead.

„Mii siis mitte. Ja teda, teda sa armastad. On ta sulle waid omupoeg? Ja armastust sa tema wastu ei tunne?“

Nüüd oli Helene kindlus lõpnud. Ta wajus tädi jalgade ette ja peitis oma näo ta rüppe.

„Andesta!“

Ewa filmitseks teda ja filitas ta pead.

„Tõuse, Helenel! Mul pole sulle ju midagi andestada. Kui sa Hermannit armastad, kas ei ole siis ju kõik jälle hea?“

Helene oigas: „Ei! See on minu jüü, et ta kannatab. Et ta mind armastab, sellepärast saab ta õnnetuks. Ja mina . . .“

„Laps, mina ei saa sinust enam aru. Räägi ometi! Mispärast saab sa sind armastades õnnetuks? Sa ju ise tunnistasid, et teda ka armastad. Mis on siis teie wahel?“

Helene kogeles: „Palju! Wäga palju! Enam kui aima, enam kui tead mõelda!“

Nüüd ehmatas Ewa v. Lunzen.

Kas oli Helenega äraolekul ometi midagi olnud? Kas oli Helene ärawimisel ometi mõni teine põhjus kui sellest siin räägiti?

„Mis siis ometi? Ütle mulle kõik! Kui sa Hermannit tõesti armastad, siis palun ma sind mulle kõik ütelda, mis sinu silmis teie armastuse wahel seisab.“

„Ei wõi, ei tohi!“

„Ei tohi? Kes takistab sind selles? Mu Jumal, milline hirmus jaladus! Helene, ma waimun sulle, et teegi sellest midagi ei pea teadma, mis sa mulle ütled. Halasta ja ära jäta mind selgusetusel! Räägi!“

Helene peitis näo käte wahele.

„Sa oled minu wastu olnud nii emalik lahke, ja mina pidin sind petma!“

Ewa v. Lunzen kogus jõud . (Järgneb.)

Tõtt ja nalja.

Kunstnikuuhkus.

Belgia wiulikunstnik Eugen Ysaye paluti kord Nizzas rikka miljonär-saapawabrikandi uure pidusöögile. Niipea kui suurepärase pidusöök lõppes, tõi miljonäri teener wiuli ja ulatas selle oma peremehele. See astus wiuliga kunstniku juure ja palus teda kaunis tungiwalt midagi mängida, nagu oleks ta temalt oodanud a ajat tasu heade toitude eest.

Ysaye walitses oma üle selle jultumuse pärast, wõttis sõnalausemata wiuli ja mängis mõne wälkese asja täieliku kunstiga.

Mõni kuu hiljem wiibisid mõlemad härrad Pariisis. Ysaye andis suure pidusöögi ja palus sellest ka saapawabrikandi osa wõtma. Pärast lauast tõusmist koonduti suitsetamissalongi, kui tuppa astus ilus noor teener ja Ysayele paari katkiseid saapaid tõi.

Wiulikunstnik ulatas saapad tumma kumardusega oma külalisele.

„Mis pean ma nende katkiste saabastega tegema?“ küsis wabrikant jahmatades.

Ysaye naeratas kergesti.

„Nizzas,“ ütles ta wiisakalt, „pidin ma saadud söögi oma kunstiga tasuma. Täna olite Teie minu külaline ja ma soowiksin, et Teiegi oma toidud mulle tasuksite; kahtlemata olete nii lahke ja panete minu saabastele uued talad alla, sest see on Teie amet . . .“

Wiis minutit.

Kui ma kõik need wiied minutid, mis minult on rööwinud igawad inimesed seltskonnas või mis mul on kaetsi läinud teiste ebatäpsuse läbi, oleksin wõinud kasulikult tarwitada, ma oleksin nüüd enam kui olen.

Ära wiida ial wiit minutit oma ajast ja ära rööwi neid ka teistelt sellega, et ennast lased oodata.

Minutid on enam wäärt kui kalliskiwid — kogu elu seisab neist koos. Nende õige tarwitamine wiib su jõukusele, tarkusele ja on sulle trepiks taewasse.

Riided.

Ikka weel panewad mehed oma naiste riideid wähe tähele. Iga mees peaks harjuma nägema, mis naine kannab. Sest naise riietus on tema isiku õige wäljendus ja usaldawam kui ta jutt. Naised teawad seda.

Riidewabrikute demokratisierung on wõimaldanud igal üksikul ennast „daamina“ ehtida. Selle juures on selgunud, et „daamide“ hulgas palju wähem daame oli kui arwati ja naiste hulgas palju enam daame kui usuti.

Mis mõjub.

Külalised ei taha lahkuda. Maja härra ohkab ja waatab tähendawalt naisele.

„Jah, aga ma ei wõi neid ju ometi wälja wisa,“ tähendab naine.

„Ei, aga sa wõid klawerit mängida!“

Kahju.

„Naised on mõistatused,“ tähendas keegi härra klubis.

„Jah,“ noogutas ta sõber ja jatkas ohatas: „Kui nad wähemalt hind mõistatused oleksid!“

No muidugi.

Heatahtlik härra andis kerjajale raha ja ütles:

„Siin tänawnurgal elab keegi suur maapiidaja ja wajab töölisi põllutööle!“

„Täna wäga hoiatuse eest,“ wastas kerjaja ja kadus ruttu nurga taha.

Luuletused.

„Minu luuletusi loeb nüüd juba pool enam inimesi kui ennemalt.“

„Soowin õnnel! Ei teadnud, et olete naise wõtnud!“

Paruniproua.

Mõisaproua oli surnud. Ta pandi laudsile. Ustaw teener Juhan walwas ta juures.

Istus üksipäini toas surnu juures tundide kaupa, ja, kui aeg igawaks läks, hakkas enesele paberosse toppima.

Wõimalik, et mõni tubakaraas surnule ninnasse lendas; surnu aewastas ja ärkas.

Juhan hüüdis ehmatades:

„Äga, paruniproua, Teie olete ju surnud!“

„Mis sulle meele tuleb, eesel?“ wastas surnu.

Daam tõusis ja elas — elas weel kümme aastat.

— — Sestsaadik wõtab parun enesele teenriks ainult — neid mehi, kes ei suitseta!

Roda Roda.

TELLIMISE HINNAD:

Aastas (24 nr.nr.) Kr. 7.50
 1/2 „ (12 nr.nr.) „ 4.—
 1/4 aast. (6 nr.nr.) „ 2.25

2 kuus (4 nr.nr.) Kr. 1.60
 1 „ (2 nr.nr.) „ —.80
 Üksiknumber „ —.40

WÄLISMAILE:

1/12 aastast Kr. 10.—
 1/6 „ „ 5.—
 1/4 „ „ 2.50

Tellimisi wõtawad wastu kõik postkontorid, raamatukauplused ja „Romaani“ esitused.

Talituse aadress: Tallinn, Müüriwahe tän. 16. Telefon 12-53.

Wastutaw toimetaja P. Grünfeldt.

Wäljaandja Kirjastus-osalühisus „Äreng“.

Trükitud „Edu“ trükitojas E. Kompassi t. 40, Tallinnas.

Weinberg, A. Grünberg, L. W. —, Sch. Weiss. **Nõmmelt:** Elly Kettmann, Aleksander Pedaja, E. Rekkaro. **Wiljandist:** Hans Kapral, J. Suurmats, E. Wanker, M. Wanker. **Rakwerest:** Eduard Läta. **Haapsalost:** Axel Wiksten. **Wõrust:** Rudolf Sökk. **Kollast:** A. Kutpri. **Petsorist:** G. Neimann, A. Ossip, A. Perkmann, A. Pikk, E. Pikk, O. Pikk, F. Rätsep, Aleks. Rosenberg, H. Randsepp, O. Sikk, A. Walentin. **Aogwildust:** Joh. A. M. A., Alfréd Kokaselts. J. Kett, O. Kett, K. Tampson, Tõnu Tampson. Martha Tamberg, Jüri Tamberg. **Kiltelst:** A. Eichhorn. Eif. Waade-

mann. **Jõgewalt:** R. Terasmägi. **Nehatust:** Arnold Schiffer. **Wastsöllinaest:** M. Simmul. **Witlina p. ag.:** A. Pallits, J. Rõõmus. **Jänedalt:** Elise Beddy, Joh. Beddy, J. Ennokson, Gustaw Ennokson, A. Eanokson, Axel Kollist.

Neist wõltsid loosimisel: Brummel Co. — Peen mees — **Sob. Welse,** Tallinn, S. karja, 18. Albert Kiwikas — Miniatüürid — **A. Ossip,** Petseri, Abiprofoktuur; Fr. Tuglas — Hingemaa — **J. Rõõmus,** Wiitina p. ag.

„Romaani“ talitus.

Imestamisväärt odawasti, kergesti ja puhtaks pesete oma pesu pesupulbriga

LUMIWALG

ühes sellega pikendate ka pesu wastupidawast, samuti söögi- ja kööginõud ning mustad ja raswased kätod saawad imestamisväärt kergesti puhtaks. Nõudke iga!pool.

Postlata: Tallinn, Suur Pärnu maantee, nr. 48.

„UUDISLEHE“ lugejate pere

on käesolewa kuu jooknul ootamatult suurearwuliselt kaswanud. Nähtawasti on see tingitud lehe sisus läbiwiidud suurtest muudatustest. Et leida inimest, kes ei ole lugenud „Uudislehte“!

Aga kas olete lugesid „Uudislehte“ uuel kujal?

„Uudisleht“ õmab suurendatud kujel, mitmekümne pildiga ja artiklitega kohalikust elust ja muude üllatustega. Tänu kaulutamise wõimalus „Uudislehe“ üksiknumbritte ostjalle.

„Uudislehte“ saab tellida igast postiasutusest ja talitusest TALLINN, Harju täm. nr. 37.

Tellides maksab „Uudisleht“ 50 senti kuus.

Teadaanne.

Aastate jooksul on kogunenud „Romaani“ talitusesse mitmeid käsikirju. Et käsikirjade omanikud on wahetanud elukohti, siis palub „Romaani“ talitus käsikirjade omanikke ilmuda käsikirjade saamiseks talituse ruumidesse, Tallinn, Müüriwahe 16, wõi awaldada uus täpne aadress.

Käsikirjad on järgmised:

A. Kuprini: Wäikesed inimesed. **A. Susmanni:** Essee'id. **L. Andrejowi:** Waras. **E. R.:** Mägede alla maetud warandus. Üllatawad äpardused 1, ja 2. **J. I.:** Sügis. **D. Tsonsor:** Mehe jutustus. **J. Barnet:** Warastatud elewant. **A. V.:** Wäikese garnisoni elust. **A. S.:** Sõbrad. **O. Willdei:** Saladuseta sliink. **B. Prus:** Elaw telegraf. **D. Lang:** Lombakas koer. **M. Dantendel:** Palai. **J. J.:** Luuletused. **V. Brjuscowi:** Põhjanaba kuningale. **A. Tschehowi:** Oh neid reisijaid. **A. K.:** Luuletused. **M. Hochdori:** Carola Caroli. **G. Wostokow:** Rahwusline, kodune ja usuline elu Jaapanis. **M. Read:** Kobraсте kütt. **O. T.:** Luuletused. **J. Sem:** Inimene. **A. S.:** Luuletus. **A. Bogdanowi:** Rumal õnn. **A. K.:** Luuletused. **J. A.:** Luuletus. **L. Blochert-Glaser:** Külalõwi sigar. **A. Taar:** Andesta Humo. **A. T.:** Luuletus. **A. R.:** Kaljusaare silm. **R. Kipling:** Sarah-Sandi põlemine. **R. Kipling:** Mahajäetud. **R. Kipling:** Lisbeth. **Klobund:** Mascha.

Käsikirjad, mis pole ärawiidud 1. septembriks s. a., häwitatakse.

Romaani talitus.

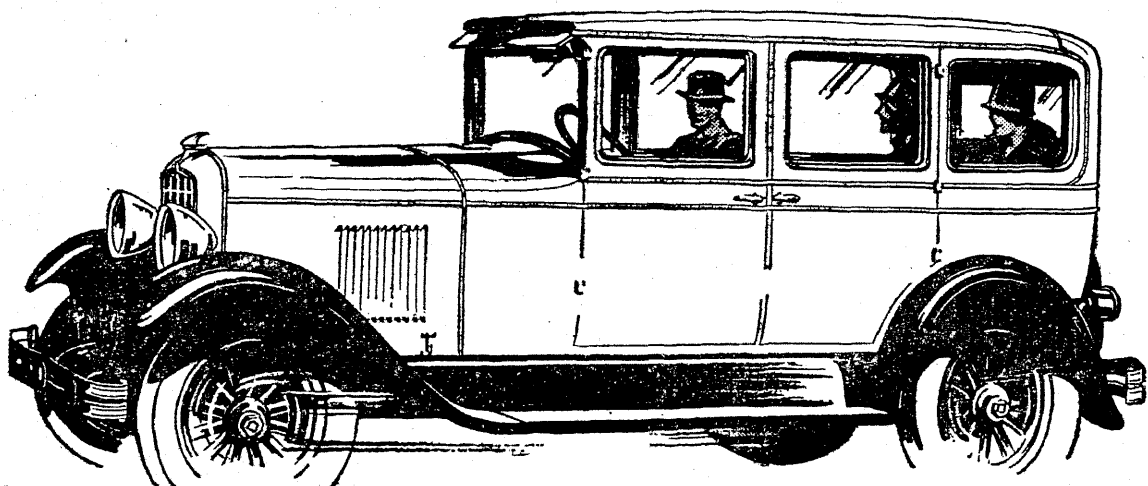

Mida nõuate Teie moodsalt autolt?

Jlu, omapärasust, kiirust, tugewust, mugavust,
vastupidavust, kindlust, ökonoomsust . . .
ning hinda Teie tasku järgi.

Seda kõiki pakub Teile

DURANT

4 silindriline: Touring (lahtine) Kr. 3.750.—; 4 uksega Sedan Kr. 4.750.—
6 silindrilised Kr. 4.150.— kuni Kr. 8.750.—

Ainuesindaja
Eestis:

HEINR. LAGUS,

Ainuesindaja
Eestis:

Tallinn, Müürivahe, 16 (Laenuvõtte m. uks B.) Telefon 12-53.